

ÜSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 8 sentyabr 2014-cü il Bazar ertəsi № 224 (5933) Qiyməti 40 qəpik

Xəbər

**Toydan qayıdan
maşınlar
toqquşdu -
1 ölü,
6 yaralı...**

yazısı sah.14-də

Gündəm

**Ölkə boyu total ehsan
qadağaları başlandı**

Gəncə və Sumqayıtin
ardınca Yasamal və
Salyanda da təmtəraqlı
sürfələr yasaqlandı;
Şəmkirde isə
müsavatçının hürzündə
bələdiyyə sədri Əcəmi
sökməkə hədələdi...
yazısı sah.10-də

Ərdoğan NATO zirvəsinin sırlarını açdı
yazısı sah.3-də

**Müsavat və AXCP nizamnamə-proqram
dəyişikliklərinə gedir**
yazısı sah.6-də

**Ermənilərin Uels
ümidi lərinə sarsıcı zərbə**
yazısı sah.11-də

Çörəyi duzdan çıxanlar...

Əməkdaşımız Məsələ duz gölündə
gördüklərindən və üzləşdiyi hədədən yazır
yazısı sah.12-də

**İsveçdəki 27 yaşlı soydaşımız
parlament seçkisinə qatılıb -
onu tanıyaq...**

yazısı sah.4-də

**Eks-nazirin Bakıda öldürülən xalası
oğlunun qatili tapılmır**

yazısı sah.12-də

**ABŞ-ın Azərbaycana səfir
təyinatı niyə gecikir?**

yazısı sah.6-də

**Qız üstündə öldürülən
Vüsal Şilderin qanı batırılır**

yazısı sah.13-də

**Yoxa bərabər tələbə
təqəüdləri...**

yazısı sah.10-də

**İŞİD liderinin ölüm xəbəri
təsdiqlənmir**

yazısı sah.15-də

**80 yaşlı süpürgəci nənə
müxbirimizə nələr danışdır?**

yazısı sah.14-də

Putinin sülh planı, yoxsa kapitulyasiya təklifi?

UKRAYNA ÜCÜN QARABAĞ SAYAĞI “BİŞKƏK TƏLƏSİ” - TƏHLİL

Kreml bir vaxt Bakı üçün qurduğu məkrli oyunu indi də Kiyevə tətbiq eləmək istəyir; Ukraynanın bu planı qəbul etməsi postsovət məkanında Rusyanın Qərb üzərində daha bir geosiyasi uğurunu rəsmiləşdirəcək; Azərbaycan üçün də yeni fəsadlar doğuracaq bu plan Qarabağ ixtilafının ədalətli həllini bir az da qəlizə sala bilər...

yazısı sah.8-də

**Qərb təşəbbüsü ələ alır -
Qarabağda atəşkəs pozula bilər**

Rusiya Qərbin fəallaşdığını və təşəbbüsün onun əlinə keçdiyini
görəndə hər dəfə döyük bölgələrində təxribat törədir; Azərbaycan
proseslərin yeni istiqamətinə hazır olmalıdır...

yazısı sah.9-də

Vəfa Quluzadə:
**“Rusiya
Amerikaya
isləyir”**

yazısı sah.7-də

Nüşabə Sadıqlı
İsa Qəmbəri
hədəf seçən
qadın siyasətçiyə
dərs keçdi

yazısı sah.6-də

Türkman deputatın
fəryadı:
**“Türkman
qızları Mosul
bazarlarında
satılır”**

yazısı sah.4-də

ABŞ-dan İŞİD-ə daha bir ağır zərbə

ABŞ

Hərbi Hava Qüvvələri İraq ordusu ilə birlikdə İraq Şəhəri Dövləti terror təşkilatına qarşı eməliyyat keçirib. anspress-in məlumatına görə, hərbi eməliyyatlar Ramadı şəhərində və Əl-Ənbar vilayətinin qərb hissəsində həyata keçirilib.

ABŞ qırıcı təyyarələrinin İŞİD-in mövqelərini bombardman etməsi nəticəsində 42 terrorçunun öldüyü bildirilir. Məlumatı İraq Müdafiə Nazirliyi təsdiqləyib. Bundan başqa bombardman zamanı 7 dinc sakinin öldüyü və 13-nün isə yaralandığı bildirilir.

Qeyd edək ki, İŞİD İraqda bir sıra böyük şəhərləri elə keçirib. Onlar ölkənin şəriət qaydaları ilə idarə olunmasını tələb edirlər. Hazırda Mosul, Tigris kimi böyük şəhərlərdə İraq ordusu ilə İŞİD arasında döyuşlər gedir. Son bir neçə həftədən ki, ABŞ İraq ordusuna havadan dəstək verir.

"Mona Liza" xəbərdarlıq edir

Qərbdə çoxları başsız qala bilər

Leonardo da Vinciinin məşhur "Mona Liza"nın sənət tarixinin ən çox tanınan rəsm əsəri hesab olunur. Bəziləri bu əsəri bu möhtəşəm rəssamin kainat və sənət mövzusundakı düşüncələrinin bir xülasəsi hesab edir. Tarixdən bəlli olan odur ki, bu rəsm əsəri uzun illər ərzində imperator Napoleonun yataq otağına bezəyib. Daha sonra aparıldığını Luvr muzeyindən uğurlanıb, ancaq iki il sonra İtaliyada tapılıb. Bu əsərə əli bıçaqlı birisinin hücum etməsi də bəlli faktlardan biridir.

İndi isə "Mona Liza" yeni bir keyfiyyətdə bəşəriyyətə xidmet edəcək. Yəhudilər "İslam Dövləti" təhlükəsinin Qərb üçün nə qədər qorxulu olduğunu sadə bir dildə anlatmaq üçün bu əsərdən istifadə edirlər. Hər bir Qərb insanının düşündən məsumluğun və gözəlliyin rəmzi olan "Mona Liza" başsız halda nümayiş etdirilir. Dolayı ilə bildirilir ki, siz də İŞİD təhlükəsi qarşısında başsız qala bilərsiniz. Bu barədə almandilli "JSSNEWS.COM" saytı xəber yayıb. Xəbərdə bildirilir ki, bu gün Yaxın Şərqi boyunlar vurulur. Sabah isə Qərbdə çoxları başsız qala bilər.

□ Elbəyi HƏSƏNLİ, Sürx

«QAYA MƏTBUAT YAYIMI» MMC!
İştenilən qəzet və jurnalın həm də sərfəli qiyməti:

■ Eğer siz qəzet və jurnalın rəhatlıqla evinize və ya ofisinize çatdırılmasını;
■ Motbuat alırdıqdan sonra abune haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını serbest seçmək hüququndan istifadə etmək;
■ Tiraçınızda lazım geldikdə davlılıklardan istifadə etmək;

Ən başlıcası gündəlik
«Yeni Musavat» qəzetinə - 0,40 man
və bundan əlavə 2000 adda yerli
və xarici nəşrlər.

■ Abune yazılımq üçün uzağa getmək lazımdır,
Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:
Bakı şəh. 564-63-45 598-35-22
Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abuna qəbul olunur:
mobil: (050)-235-23-41

"Elm" tədris mərkəzi

MAGIC LANGUAGES

- ➔ Ali məktəblər xarici dillər
- ➔ kompyuter kursları
- ➔ Magistratura - dövlət qulluğu - məntiq
- ➔ 1.C. mühəsibat - anbar - bank işi
- ➔ Məktəbə qədər həftədə 5 dəfə
- ➔ Sürçülük kursları (1 aya 100 AZN)

Ünvan: 1. «Neftçilər» metrosu 40 mert. R.Rüstəmov-44
Tel/Faks: (012) 421-10-46; 408-44-43;
Mob: (055) 660-60-95; (050) 203-55-95
Ünvan: 2. «İnşaatçılar» metrosu 60 metr. «Iran» klinikasının yanında
Tel/Faks: (012) 434-88-28; 408-44-74;
Mob: (055) 660-07-05

Ukrayna və ABŞ hərbi təlimlərə başlayır

Rusiya istəyinə nail ola bilmədi

Sentyabrın 8-10-u arası Qara denizin şimal-qərbində Ukrayna və ABŞ hərbi-dəniz qüvvələrinin birgə təlimləri olacaq.

Bu barədə Ukrayna Hərbi-Deniz Qüvvələrinin Facebook səhifəsində məlumat verilib. Təlimlər zamanı böhran mövcud olan ərazilərdə gəmiçiliyin təhlükəsizliyi ilə bağlı beynəlxalq eməliyyatın keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Bu barədə "UBR" portalı xəbər yayıb. Təlimlər "Sülh namən eməkdaşlıq" adı altında keçiriləcək. Ona görə də belə təlimlərə qonaq qismində xeyli dövlətlər dəvət olunur.

Bu dəfə təlimlərdə İspaniya, Kanada, Ruminiya və Türkiyənin iştirak edecəyi gözlənilir. Təlimlərdə 12 gəmi ilə yanaşı Ukrayna Hərbi Qüvvələrinə məxsus helikopter və təyyarələr də iştirak edəcək.

Təlimlər zamanı Ukrayna tərəfinə Aleksey Neijpapa,

Bundan başqa, bir çox ölkə təlimləri izləmək üçün nümayəndələrini göndərib. Bu sərada Gürcüstan, İsviç, Norveç və Fransa da var.

Təlimlər zamanı ekstremal vəziyyətlərdə müəyyən mənşələrin həyata keçirilməsinə xüsusi diqqət ayrılaçaq.

Təlimlər zamanı Ukrayna tərəfinə Aleksey Neijpapa,

□ Elbəyi HƏSƏNLİ, Sürx

Avtomobildən düşüb mübahisə edən sürücünün qanını tökdülər

Cəlilabadda bıçaqlanma hadisəsi baş verib. Lent.az-in Anspress-in istinadən verdiyi məlumatına görə, Göytəpə qəsəbəsində meyvə-tərəvəz mağazasının qarşısında 37 yaşlı Mürsəlov Mirqoşqar Mirşamil oğlu bıçaqlanıb.

Bildirilir ki, Bileşuvə rayonunda qohumlarının toyundan qəyidən Göytəpə qəsəbə sakini, Mirqoşqar Mürsəlov avtomobili ilə mağazanın qarşısından keçərkən satıcı Ramal Bağırovun yola səpdiyi su onun avtomobilinin içine tökülib. Avtomobili saxlayan sürücü ilə satıcı arasında mübahisə elbəyaxa davaya səbəb olub. Bu zaman qarın və baş nahiyyəsindən çoxsaylı bıçaq xəsarətləri alan Mirqoşqar Mürsəlov yaxınları tərəfindən Cəlilabad Mərkəzi Rayon xəstəxanasına çatdırılıb və eməliyyat olunub. Hazırda onun vəziyyətini həkimlər orta ağır kimi qiymətləndirir.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

PKK Türkiyə bayrağını cirdi

Türkiyə bayrağını direkdən endirərək, cirdilər. Anspress-in məlumatına görə, bu barədə Türkiye Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargahı açıqlama yayıldı. Açıqlamada bildirilir ki, Genc mahalimən Gerçekli kondinə hücum edən terrorçu PKK təşkilatının üzvləri bir nəfəri öldürüb.

Şəxsiyyəti məlum olmayan 3 PKK üzvü Bayıratlı kəndində məktəbə hücum edərək sınıf otaqlarını dağıdıb. Və məktəbdə Müstafa Kamal Atatürkə qoyulmuş büst sindirilib və məktəbin həyətindəki bayraq direyindən Türkiyə bayrağı aşağı endirərək, cirdilər.

Türkiyə silahlı qüvvələri ərazidə nəzareti gücləndirən terrorçuları yaxalamaq mümkün olmayıb.

Bu gün Bakıda isti olacaq

Sentyabrın 8-də Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın deyişkən buludlu, yağmursuz olacağı gözlənilir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeoroloji Departamentinin Hidrometeoroloji Proqnozlar Bürosundan APA-ya verilən məlumatına görə, temperaturun gecə 17-22, gündüz 28-33 dərəcə isti olacaq ehtimalı var. Bakıda gecə 18-20, gündüz 31-33 dərəcə isti olacaq.

Abşeron çımrıklarında dəniz suyunun temperaturu: Sumqayıt, Novxanı, Pirşağı, Nardaran, Bilgəhdə 24-25 dərəcəist, Zaqulba, Mərdəkan, Şüvəlan, Buzovnada 25-26 dərəcə isti, Türkən, Hövşən, Şix, Sahilde 26-27 dərəcə isti təşkil edəcək. Bölgələrdə də hava əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə temperatur 37 dərəcə istiye qədər artacaq.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sıfırı edirsiniz,
biz istədiyiniz üvnana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnalara abune olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmek üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

"Urmu gölü susuzdur - Azərbaycan oyanmasa, uduzu!"

Təbrizin "Traxtur" komandasının Tehran klubuna qalib gəlməsi Güney türklərini ayağa qaldırdı; İranda türk dili yenə təhqir edildi...

Təbrizin "Traxtur" futbol takımı ilə Tehrannın "Perspolis" komandası arasında keçirilən futbol matçı 3 - 1 hesabı ilə "Traxtur"un xeyrinə yekunlaşdı. Bu qələbə İran və Güney Azərbaycanın müxtəlif şəhərlərində yaşayış soydaşlarımızın böyük sevincinə səbəb olub.

Tehrən Azadi stadiyonunda keçirilən matçda isə Təbrizdə keçirilən müsabiqələr kimi həyəcanlı anlar yaşandı və bir çox milli şular səsləndirilib. Məlumatə görə, "Traxtur" tərəfdarları stadiunu "Ruhani, Ruhani - Vədlərin bəs hanı", "Yaşasın Azərbaycan", "Urmu gölü susuzdur - Azərbaycan oyanmasa, uduzu" və s. kimi şular səsləndirək stadiunu lərzəyə getiriblər.

"Traxtur"un bu qələbəsi Azərbaycanın bir çox böyük şəhərində böyük sevincə qarşılığın. Məlumatə görə, Təbrizdə əhalisi xiyabanlara çıxıb və öz sevinclərini soydaşlarımızla paylaşıblar. GünAzTV-nin yaydığı xəberdə əhalisi arasında şirniyatın paylandı da bildirilir.

Qeyd edik ki, Tehrən "Perspolis" və "İstiqlal" komandaları "Traxtur" üçün ciddi rəqib sayılır. Bu tekçə futbolla bağlı deyil, həmdə sözü gedən paytaxt təkamlarının tərəfdarları zaman-zaman Azərbaycan türklərini təhqir edir və onlara qarşı aşağılıyıcı şular səsləndirirler. Və bəzən de xoşagelməz hadisələrə səbəb olurlar. O üzdən keçmişdəki təcrübələrə görə "Traxtur"- "Perspolis" və "Traxtur"- "İstiqlal" oyunları azərbaycanlılar və "Traxtur" klubu üçün olduqca prinsipial müsabiqələr bu güne kimi müxtəlif hadisələrlə yadda qalıb.

"Traxtur"- "Perspolis" oyunundan sonra "Traxtur" oyuncuları tehrənli jurnalistlərə müsahibə vermekdən imtiyinə ediblər. Bunun səbəbini ele "Traxtur"un baş məşqçisi Rəsul Xətibi açıqlayıb. O, deyib ki, "tebrizli jurnalistlərdən biri "Traxtur" komandasının üzvlərinə yaxınlaşıp və menim qardaşım Hüseyin Xətibiye türk dilində sual verib. Qardaşım da elə o dildə cavab verirdi, lakin bu arada həmin jurnalisti türk dilində sual verdiyinə görə otaqdan çıxardılar". Meşqçi eləvə edib ki, sonra tehrənli jurnalistlər oyunculardan fars dilində müsahibə verməyi istədilər, amma oyuncular həmin məsələdən narahat olduqlarına görə müsahibə verməkdən imtiyin etdilər.

□ Cavid TURAN

Yazarımız Tofiq Yaqqubluya Azadlıq!

Ölkədə sayı durmadan artan siyasi məhbusuların saxlanma şəraitini və səhətlərinin necə olması hər kəsə məlumdur. Artıq onların bəzilərinin ya məhkəmələri bitib, ya davam edir, ya da istintaq dövrür. Məhbusların son durumlari ilə məraqlandıq.

Hüquq müdafiəcisi İntiqam Əliyevin vəkili Anar Qasimli təcridxanada olan problemlərdən danışdı: "İntiqam bəy yazdığı şikayətini əsasən, təkliflər üzərində qurmuşdu. Kamerada 24 saat işığın yanması, aparılan ərzəqlərin saxlanması üçün soyuducunun olmaması kimi problemlər var. İntiqam bəy təklifləri ilə bağlı Penitensiar Xidmetin rəhbəri Mədət Quliyevə məktub yazıb. Məktubda problemlərin aradan qaldırılmasını qeyd etmişdi. Dünən (srağagün) onuna göründüm. Görüşümüz əsasən alınan sənədlərlə bağlı idi. Avropaya göndərcəyimiz şikayətlər hazırda tərcümə olunur. Apelyasiya Məhkəməsindən hələ qərarı bize verməyişlər".

Vicdan məhbusunun qızı Nərimin Əliyeva atası ilə bağlı xəbərlərin ürəkaçan olmadığını bildirdi: "Atam təcridxanada mənəvi təzyiqlərlə üzləşir. Hətta iş o yere çatıb ki, vəkillərinə və müvafiq orqanlara yazdığı məktublar belə ciddi senzuradan keçirilir. Bunlar tam ədalətsizlikdir".

Onu da qeyd edək ki, Nərimin Əliyeva tərefindən faceboook sosial şəbəkəsində "İntiqam Əliyev üçün həbsxanaya hərəyə bir dəstək məktubu və kitab göndərək" kampaniyasına başlanılıb. Buna səbəb vicdan məhbusunun təcridxanadan bədii, fəlsəfi və siyasi kitablar

"Atam təcridxanada mənəvi təzyiqlərlə üzləşir"

İntiqam Əliyevin qızı atasının mənəvi işgəncəyə məruz qaldığını deyir; Orxan Əyyubzadə isə məhkəmədə çəkilən şəkillərinə görə təkadamlıq kameraya salınıb

İntiqam Əliyev

Orxan Əyyubzadə

istəməsidir. Eventə qoşulanların sayı günbegün artmadadır. Artıq dünyadan hər yerindən ona dəstək məktubları və kitablardır. Kitablar ingilis və rus dillərindədir.

Müsavat başqanının müavini, vicdan məhbusu Tofiq Yaqqubunun isə Apelyasiya Məhkəməsi yekunlaşmaq üzərdir. Bu barədə musavat.com-a onun vəkili Nəmet Kərimli məlumat verib: "Tofiq bəyin son durumu normaldır. Heç nədən şikayəti

Müsavat başqanının müavini, vicdan məhbusu Yadigar Sadıqovun saxlanma şəraitini ağır olaraq qalmaqdır. Bu barədə onun Hüquqlarını Müdafiə Komitəsinin sədri Elman Fettah məlumat verib: "Yadigar bəyin saxlandığı yer heç bir standartlara cavab vermir. Görüş verilməsi, yemek keçirilməsində elə də ciddi problem yoxdur. Ailesi ilə bir dəfə 3 günlük görüşə edib. Əsas çatışmayan məsələlərdən biri mətbuatdan

yoxdur. Artıq məhkəmələrimizdə qəribə bir tendensiya yaranıb. Gösterilən sübutları məhv edirlər. Növbəti məhkəmə ayın 17-nə təxirə salınıb. Böyük ehtimalla son məhkəmə olacaq. Proseslər ona doğru gedir".

təcrid olunmasıdır. "Yeni Müsavat" və "Azadlıq" qəzetlərinin göndərilməsinə baxmayaraq, ala bilmir. Bu dəfa görüşə getdiyimiz zaman özümüzə qəzetlər aparacaq. Səhhəti normal, əhval-ruhiyyəsi yerindədir".

Elman Fettah Yadigar Sadıqovun sentyabrın 27-də keçiriləcək Müsavat qurultayında Məclisə namizədliyini verdiyini və seçicilərdən səs istədiyini de qeyd etdi: "Qurultayla ciddi məraqlanır. Məclis üzvlüyüna namizədliyini verib. Bütün qurultay nümayəndələrindən Məclisə seçilmək üçün səs istəyir".

Sentyabrın 4-də məhkəməsi keçirilən gənc siyasi feal Orxan Əyyubzadə məhkəmə zamanı çəkilən şəkillərinə görə təcridxana rəhbərliyi tərifindən 15 günlük təkadamlıq kameraların saxlanıqla cəzalandırılır. Gənc fealın məhkəmədən aparılların yaxınları və əqidədaşları ilə əl etməklə sağıllaşması cəza verilməsinin başlıca səbəblərindən biri olub. Orxan Əyyubzadəni təcridxanaya aparan əməkdaşlar rəhbərliyə ondan şikayət ediblər. Neticədə o, təkadamlıq kameralaya salınıb. Bu barədə məlumatı gənc fealın anası Rəhimə Məmmədova verib.

□ Cavanşir ABBASLİ

burada gizlənir. Digər tərəfdən, sammit iştirakçıları da bunu nəzəre almırlı idilər ki, Ermənistən Uels toplantısının əsas obyekti olan Rusyanın bölgədəki satellitidir. Və Rusyanın imperiya ambişiyalarının belli bir qismi da bu ölkə vasitesilə həyata keçirilir. Yeni bölgənin IŞİD-i adlandırlıla biləcək Ermənistən yenə bəyannaməsinə salınması və guya postsovət məkanında problemi olan ölkələr içərisinə qatılması həmin bəyannamənin dəyərini heçə endirir".

Qabil Hüseynlinin fikrincə, yenə bəyannamə bir daha bu bölgədə Rusiya təsirinin daha qüvvəli olduğunu təsdiqlədi: "Yenə bəyannaməsi də göstərdi ki, NATO problemi həlli ilə bir çox parametrlər üzrə hələ ki, Rusyanı qabaqlaya bilmir. Bu səbəbdən münaqişə tərəflərinin hele ki Rusyanın regiondakı təsiri ilə bağlı mövqelərində ciddi dəyişikliklər hiss olunmur. Yenə onlar yaxşı başa düşürər ki, NATO hərəketləri hələ ki, sözdən uzağa gedə bilmir. Rusiya isə bölgədə hakimi-mütləqliyini hər an hiss etdirə bilir. Əger NATO başqa bölgələrde olduğu kimi bu bölgədə de Rusyanı oyundan kenar vəziyyətə salmaq istəyirsa, birincisi, bölgədə yaranmış status-kvonun obyektiv və dəqiq təyinatını vermeli, bu zəmində yaranı biləcək inam elementini təxirəsalınmaz praktiki addimlara məhkəmləndirməlidir".

□ KƏNAN

Ermənistənla Azərbaycana qarşı eyni yanaşmanın olmasını ikili standartlar adlandıran politoloqa görə, məhz bu amil sənədin əhəmiyyətini azaldır: "Uzun illərdir ikili standartlar dediyimiz və məsələnin həllinə ciddi suretdə mane olan siyasi yanlışığın kökü

"NATO da Azərbaycana münasibətdə ikili standartlardan qurtula bilmir"

Qabil Hüseynli: "Bölgənin IŞİD-i adlana biləcək Ermənistən postsovet məkanında problemlı ölkələr sırasına salınması bəyannamənin dəyərini heçə endirir..."

Xəbər verdiyimiz kimi, NATO-nun Uels samitində postsovet respublikalarının ərazi bütövlüyünü dəstəkləyen bəyannamə qəbul olunub. "NATO Ermənistən, Azərbaycanın, Gürcüstanın və Moldovanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinin müdafiəsi ilə bağlı öhdəliklərinə sadıqdır", - deyə sənəddə qeyd edilir.

Maraqlı bir məqam bəyannaməye Ermənistən prezidentinin də imza atması olub. Ümumiyyətə, Ermənistən adının NATO sənədine salınması bir-mənalı qarşılanır. Çünkü bəyannamədə adları qeyd olunan 3 ölkədən - Azərbaycan, Gürcüstan və Moldova fərqli olaraq Ermənistən ərazi bütövlüyünə hər hansı tehdid mövcud deyil. Əksinə, Ermənistən özü bəyannamədə adı qeyd olunan ölkələrdən birinə qarşı təcavüz edib. Bu mənada Ermənistən adının ərazi münaqişəsi problemi yasaşan ölkələrlə bir siyahıya salınması anlaşılmır.

Politoloq Qabil Hüseynlinin

Qabil Hüseynli

Ermənistənla Azərbaycana qarşı eyni yanaşmanın olmasını ikili standartlar adlandıran politoloqa görə, məhz bu amil sənədin əhəmiyyətini azaldır: "Uzun illərdir ikili standartlar dediyimiz və məsələnin həllinə ciddi suretdə mane olan siyasi yanlışığın kökü

Ərdoğan NATO zirvəsinin sırlarını açdı

Türkiyə prezidenti sammitdə Merkelle "telefon razborkası" da aparıb, ölkəsi üzərindən IŞİD-ə qoşulanlardan danışib...

Türkiyə prezidenti ilə Almaniya kanseri Türkiye liderlərinin telefon danışqlarının dinlənməsi iddiaları üzərində müzakirələr aparıblar. Musavat.com xəbər verir ki, bu haqqda Türkiyə prezidenti Recep Tayyib Ərdoğan ölkəsinin mediasına açıqlama-sında deyib.

Yada salaq ki, avqustun sonlarında Almaniyanın nüfuzlu "Spiegel" dərgisi Almaniyanın Türkiye rəsmilərinin telefon danışğını dinləməsi haqqında xəbər yaymışdı. Bu iddiaya Almaniyanın heç bir rəsmi açıqlama verilməmişdi. Türkiyə prezidentinin sözlerinə görə, NATO sammiti çərçivəsində Angela Merkelle məsələ ilə bağlı geniş müzakirələri olub: "Dinləmə iddialarını gündəmə getirdik, müzakirə etdik. Problemlə bağlı milli təhlükəsizlik qüvvələrimizə özəl tapşırıqlar verilməsini razılaşdırıq. İki ölkənin milli təhlükəsizlik qüvvələri qarşılıqlı işbirliyi quracaq və hər məsələdə xüsusi həssaslıq göstərəcək. Xənim Merkel bu sürəti xüsusi diqqətdə saxlayacaqını dedi. Düşünürəm ki, dost ölkələr bir-birləri ilə bu məsələdə həssaslıqlarını qoruyaraq hərəkət etməlidirlər".

Ərdoğan deyib ki, IŞİD-lə bağlı Türkiyədən istənən məqamlardan da danışıb: "ABŞ-in NATO-nun 11 üzv dövləti ilə koalisiya yaratmaq və IŞİD-ə qarşı birgə fealiyyət programı hazırlanmaq kimi hədəfi var. İngiltərə, Fransa, Almaniya bu məsələyə müsbət yanaşır. Bu üç ölkə digər qonşu ölkələrin bu çalışmanın içərisində olmasına istəyirlər. Ancaq hələlik məsələ danışqlar mərhələsindədir, dəqiq qərar qəbul etməsi yəqin ki, bir qədər zaman alacaq".

İraq məsəlesi ilə bağlı fikirləri bölüşən Ərdoğan sentyabrın 11-nə qədər bu ölkədə yeni hökumətin qurulması olduğunu deyib: "Qonşu dövlət olaraq İraq məsələsinin çözülməsi üçün bizim də üzərimizə düşən vəzifələr var. Həm kürdərin, həm sünnilərin, həm də türkmənlərin durumu eyni sıxıntılı nöqtədir. Bütün istiqamətlərdə çalışmalımız davam edir. Problemləri aradan qaldıraq İraqda qanuni hökumət qurulmasının zamanı çıxan gelib".

Ərdoğan IŞİD-in İslam dövləti olaraq təqdimatına da etirazı bildirib: "IŞİD-i İslam dövləti olaraq kim tanrıb? Ola bilə IŞİD özünü bəle adlandırsın. BBC, digət xəbər kanalları da buna görə onları bəle adlandıır. NATO zirvəsinə qatılan ölkələrdən heç biri onları İslam dövləti olaraq qəbul etmir".

Ərdoğan bildirib ki, Obama ilə təkbətək görüşdə ABŞ prezidenti Suriya qaćınlarına göstərdiyi dəstəye görə Türkiyə təşəkkürünü bildirib: "IŞİD-i Qerb ölkələri vətəndaşlarının qatılıması Qerb liderlərini çox rahatsız edir. Onlar bu prosesin qarşısını almaq üçün yollar aramaqdadırlar. Bütün Qerb liderləri bu məqamda xüsusi həssaslıq göstərir. Fərqli ölkələrdən gəlib Türkiyə üzərində Suriyaya keçmək istəyənlər var. Bunlardan bir qismi biz ölkədən çıxmışdır. NATO zirvəsindəki heç bir müzakirədə bu məsələ ilə bağlı Türkiyəyə irad bildirilmədi".

Türkiyənin hava hücumundan müdafiə sistemini məhkəmləndirmək üçün Çinlə danışqları isə hələlik müsbət nəticə verməyib. Bu haqqda danışan prezident Ərdoğan deyib ki, Çinlə ortaq istehsal sahəsində hələlik razılaşma yoxdur: "Buna baxma-yaraq razılaşma üçün qarşılıqlı cəhdələr davam edir. Fransa da Türkiyəyə bu sistemlərə bağlı təkliflər verib. Fransa ilə də danışqları davam etdiririk. Hansı ölkənin təklifi bizim maraqlarla da ha uyğun olacaqsası, Müdafiə Sənayesi Kompleksi və İcra Komitesi o yondə də qərar alacaq".

Ərdoğan NATO zirvəsində Qəzzadən da danışıb: "NATO zirvəsində Qəzzadə eldə olunan atəşkesin qalıcı olması üçün alyans ölkələrini görə biliçəyi işləri anlatdıq. Bunun üçün BMT Təhlükəsizlik Şurasının, dönyanın en nüfuzlu beynəlxalq birliyinin NATO-nun təşəbbüsələr göstərməsine ehtiyacı var. Obama ilə də danışdıq. Üzr istənməsi və təzminat tələbləri ilə bağlı belli bir mərhələyə gəlinmişdi. Razılaşmalar son mərhələyə qədəm qoyduğu anda İsrail yeniden Qəzzanı bombalamğa başladı. Ümid edirik ki, əldə olunan atəşkes razılaşması qalıcı olacaq. Bizi normallaşma sürecini sürətləndirməkdə qərarlı olduğumuzu bildirmişik. Obama bu qərarlılığımıza görə, təşəkkürlerini bildirdi".

Jurnalistlər səhəbtində Ərdoğan NATO zirvəsinin qeyri-rəsmi məqamlarından da danışıb: "İngiltərənin baş naziri Ceyms Kemerov Başakşehir Fatih Terim stadionundakı oyununda atlığıq qolları izleyibmiş. İkinci qola heyran qalıb. Zarafatla dedi ki, İngiltərə yığmasına da bir az dəstək olum".

□ Aygün MURADXANLI

"Türkmən qızları Mosul bazarlarında satılır" - türkmən deputatın fəryadı

İraq parlamentinin türkmən millət vəkili Şeyx Təqi Mövla: "Biz Türkiyədən çadır istəmirdik..."

fuzlu liderlərindən olan Təqi Mövla İraq türkmənlərinin hazırkı durumu, türkmənlərin məruz qaldığı işgəncərlərə bağlı danışır, eyni zamanda Türkiyə hökumətinin türkmənlərə sahib çıxmadığını bildirib.

"Hazırda İraqda türkmənlərin durumu çox çetindir. Türkmənlərin əlində heç bir yer qalmadı, hamisini əllərindən aldalar. Məscidləri partlatdırılar, cahiliyyət dönməndə (islamiyyətdən əvvəl) olmayan işlər bu gün orda baş verir. Hazırda Mosulda Nəhənən bazارında yezidi kürdləri ve türkmən qızlarını, qadınlarını pulla satırlar. Bir çox insaflı insanlar bu qızları pulla alır, sonra gizli şəkildə evlərinə göndərirlər" - deyə türkmən lideri bildirib.

Şeyx Təqi bildirib ki, türkmən qadınları Mosul bazarlarında satılır. Eyni zamanda o, hazırda 1000 nəfərə yaxın qadının IŞİD-in elində əsir olduğunu bildirib: "Bizim bu gün təqribən 1 milyona yaxın məcburi köçkünlər var. bütün türkmən məntəqələrindən qaçan insanlardır. Bu insanlar çox acınacaqlı halda yaşayırlar. Tibbi xidmətə, dermana ehtiyacıları var, hər 3-4 ailə kiçik bir otaqda yaşayır. Mən ilk növbədə Türkiyə hökumətini qınayıram, siz türk hökumətisiniz. Biz de sizdən, türkmən, sizin qeyrətiniz necə qəbul edir ki, türkmən qızları çarşı-bazarda satılır? Heç zaman belə zülm olmayıb. Men bunları her zaman televiziyalardan danışa bilmirəm, bizim qeyrətimiz necə qəbul edir ki, qızlarımız bazarlarda satılır? Bu gün çoxlu sayda, belkə de 1000 nəfərdən artıq qadınlarımız Teləferdə IŞİD zindanlarındanadır. Çoxu qaca bilməyənlərdir. Yalnız dünen iki qadını orda edam ediblər".

Jurnalistin "Türkiyə hökuməti "türkmənlər bizim üçün öncəlik təşkil edir" dedi. Bunu müşahidə edə bildinizmi, öncəlik vardımı?" sualına cavab olaraq Türkmen lideri Türkiyədən umduqlarını dile getirib. Sitat: "Türkiyə hökumətindən heç bir dəstək görmədik. Mən isteyirəm televiziya vasitesi ilə səsimi onlara çatdırırm. Mən telefon danışığında da bu sözləri cənab Davudoğluna dedim. Ona bildirdim ki, Türkiyə hökuməti bize bir yardım etmədi. Biz Türkiyədən iki çadır göndərməsini istəmirdik. Biz isteyirdik ki, başqa dövlətlər IŞİD-i bombaladığı kimi, Türkiyə də bizi müdafiə edəydi. Necə ki, başqa ölkələr paraşütlərə erzaq, yardım gətirdilər, nəcəf verdilər. Biz eyni işləri Türkiyədən gözləyirdik. Biz gözləyirdik ki, Türkiyə Əməriyət gələrək mühəsirədə qalan 15 min türkməni xilas edəcək".

□ KƏNAN

Girov götürülmüş azərbaycanlı məktəblidən xəbər var

Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitesinin Azərbaycan və Ermenistan qoşunlarının təmas xəttində girov götürülen Azərbaycan vətəndaşı II qrup əsil Cavid Məmmədovun

ailəsinə məlumat çatdırılıb. anspres xəbər verir ki, bu barədə BQXK-nin Azərbaycan nümayəndəliyinin içtimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri İlaha Hüseynova məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, BQXK əməkdaşları Cavid Məmmədova baş çəkiblər.

Azərbaycan vətəndaşı Cavid Məmmədov sentyabrın 5-də Tərtər rayonunun Aşağı Çaylı istiqamətində erməni əsgərləri tərəfindən girov götürülüb. 15 yaşlı Cavidin II qrup əsil olduğu bildirilir.

Qeyd edək ki, erməni əsgərləri dəfələrlə cəbhə xəttinə yaxın kəndlərdə məktəbli uşaqları atəşə tutub. 2011-ci il martın 8-də Ermənistən silahlı qüvvələrinin snayperi tərəfindən 8 yaşlı Fariz Bədəlov həyətlərində oynayarkən qətlə yetirilmişdi. Ötən ay isə ermənilər 2 məktəbliyə atəş açmışdır. Nəticədə onlar xəstəxanaya yerləşdirilmişdi.

Bu il sentyabr ayının 14-ü İsveçdə Parlamente

(Riksdagen), Əyalət və Bələdiyyələrə seçkiler keçirilir. Ən şanslı partiyalarдан biri de ana müxalifət partiyası Sosial Demokratlardır (Socialdemokraterna). 27 yaşlı hüquq elmləri namizədi, gənc soydaşımız, Solna bələdiyyəsinin üzvü Fərəc Quliyev də bu il parlamente namizədiyi irəli sürüb. Ele bu məqsədə Fərəc bəyən xüsusi olaraq "Yeni Müsavat" qəzeti üçün müşahibə aldıq.

- Fərəc bəy, özünüz haqqında bir az məlumat verin, zəhmət olmasa. Nə zaman harda doğulmusunuz və neçə ildir İsveçdə yaşayırsınız? Siyasetlə nə zamandan məşğulsunuz?

- Mən Fərəc Quliyev 1986-ci ildə Bakı şəhərində anadan olmuşam. On ilə yaxındır ki, ailəmle birlikdə İsveçdə yaşayıram. Artıq 4 ildir ki, aktiv siyasetə məşğulam. 2010-cu ildə Solna bələdiyyəsinə seçildim, bu il də bildiyiniz kimi, parlament seçkilerinde namizədiyi irəli sürmüşəm. Hal-hazırda Stokholm universitetində hüquq fənnindən dərs deyirəm və həm də elmlər namizədiyəm.

- Hansı partiyani təmsil edirsiniz? Necə oldu ki, siz parlamentə namizədiyiñizi verdiniz?

- Yuxarıda qeyd etdiyim kimi, mən keçən seçkilərdə bələdiyyəye namizədiyiñi verdim və Sosial Demokrat Partiyasından paytaxt Stokholmun en böyük bələdiyyəsi olan Solna bələdiyyəsinin üzvü seçildim. Niye məhz Sosial Demokrat Partiyası? Əvvəla ona görə ki, İsveçdə bu partianın çox qədim tarixi var. Əsası 1889-cu ildə qoyulmuş solçuluq ideyalarını təqin edən bu partianın əsas qayəsi insanlar arasında berabərhüquqluluğu təmin etməkdir. Bəzən bizim insanlarımız, xüsusi ilə keçmiş SSRİ ərazisində yaşamış əhalisi sosial demokratları kommunistlərə qarışdırırlar. Əslində adından da göründüyü kimi, sosial demokrat ideyası heç də pis ideologiya deyildi; əksinə, insanları sosial ədalətə və demokratiyaya dəvət edirdi. Amma sonralar, xüsusi ilə də keçmiş Sovetlər Birliyində bu ideyadan sui-isitfadə edərək, özlərinin diktatorluq və repressiv hakimiyətlərinə qoruyub saxlamaqçun bir vasitə kimi işlədilər.

Gelek mənə: Hal-hazırda İsveçdə işsizliyi və bunun da mənşəti nəticəsi olaraq rasizm günü-gündən artmağa başlayır. Bir məsələnin üstündə xüsusi dayanmaq istəyirəm: Burdakı işsizliyi anlaysını ne Azərbaycan, nə də keçmiş sovetlər birliyinə aid olan ölkələrlə müqayisə etmək məntiqli olmaz. Burda eger sən əvvəller də işləmisense, işləmədiyin müddətə maaşının 70-80 faizini ala bilirsən və buna işsizlər kassası (Arbeitslös-hetskassan) deyilir. Sosial Demokrat Partiyasının da bugünkü seçki şüarı həm işsizliyi, həm də rasizmi maksimal

gənclər cəmiyyət üçün itki-dir". Ele bu və başqa səbəblər bəzən gəncləri kriminal və rasist ideologiyalarına yaxınlaşdırır.

- Burda bir çox insanlar xəricilərin bir yerdə İsveç cəmiyyətindən təcrid olunmuş halda yaşamaqlarında və çox vaxt integrasiya olmaqlarından uzun müddət hakimiyyətdə olmuş Sosial Demokrat Partiyasını günahkar sayırlar, sizin bu barədə fikrinizi bilmək olarım?

İsveçdəki 27 yaşlı soydaşımız parlament seçkisində qatılıb - onu tanıyınaq

Hüquq elmləri namizədi, gənc soydaşımız, Solna bələdiyyəsinin üzvü Fərəc Quliyevlə eksklüziv müsahibə

dərəcədə azaltmaqdır. Məhz əsasən seçkilər də mən əsa-sən siyasi karyerəni qurmağa başlamışam. Mənim təmsil olunduğum partiya bu ölkəni nefti, qazı olmadan dünyanın ən demokratik və ən varlı ölkəsinə çevirib. Özü də bu tarixe görə çox az müddətə baş verib. Bilirsiz ki, İsveç 1920-30-cu illərdə Avropanın en kasib və geridə qalmış ölkəsi idi.

- İsveçdə millətçilik hissəsi çoxalır, hətta keçən seçkida sərt sağ tamayullü və xarici vətəndaşlara qarşı çıxış edən İşveç Demokratları Partiyası parlamentdə 6 faiz səs toplaya bildilər. Sizə, bunun səbəbi nədir?

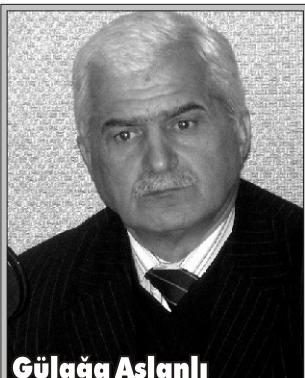
- Millətçilik və rasizmin kökündə işsizlik dayanır. Son illərdə əsasən sahibkarlar işçiləri uzunmüddətli və ya həmisəlik işlərə təmin etmirlər. Bunun müxtəlif səbəbləri var, əsasən də vergi məsələsidir. Sahibkarlıq vergisi adı işçinin vergisindən qat-qat çoxdur və bu da sosial ədalətin temini üçündür. Xuxarıda da qeyd etdiyim kimi, İsveçdə iş-

- Biz indi səkkiz ildir ki, müxalifətəyik; amma ondan əvvəl 12 il iqtidarda olmuşuq. Əlbətə, vaxtı ilə bizim də səhvlərimiz olub bu sahədə və biz heç də o səhvlərimizi boynuma almağa çəkinmirik. İnteqrasiya heç də asan məsələ deyildir. Təsəvvür edin, insanlar bura müxtəlif ölkələrdən gəliblər, özü də hərəsinin öz mentaliteti, ayri-ayrı düşüncə tərzləri, din-eti-nik baxışları var. Bir-dən-birə onların alışmadığı bir ölkəyə integrasiya olunmasına illər və bəlkə də onillər lazımlıdır. Təmsil olunduğum partiya tam yeni bir konsepsiya ilə iddia qoyub ortaya. Bütünkün keçmiş siyaset artıq dündən qaldı. Ən böyük fikrimiz, amalımız, məqsədimiz işsizliyin aradan qalxmasıdır. Sizi inandırıb ki, en böyük problem işsizlikdir. İşsizlik aradan qalxan kimi integrasiyada heç bir problem olmayıcaq.

- Seçicilərə nə vəd edirsiniz? İnsanlar niyə Fərəc Quliyevə səs verməlidirlər?

- Mənimcün en əsas yeni iş yerlərinin yaradılması, orta, peşə və ümumtəhsil məktəblərinə investisiya ayırması, yaşayış yerlərini artırmaq - yəni yeni evlər inşa edilməsini dövlət programına saldırmaqdır. Yu-xarıda da dediyim kimi, gənclərin müasir təhsil sistemini və maarifçilik proqramlarına böyük ehtiyac var. Mənə səs verənlər emin ola bilərlər ki, bu sadaladığım məsələlərin həyata keçməsində mümkün olan hər şeyi edəcəyəm. Siyasetdə əsas məqsədim başqa ölkələrə örnək olaraq tam, dayanıqli bir cəmiyyət yaratmaqdır.

□ Rahim SADIQBƏYLİ, İsveç

Gülağa Aslanlı

Müsavat kimlərə dəvət göndərəcəyini dəqiqləşdir-məyib

Ancaq siyahı hazırlanır; partiya başqanlığına isə hələlik bir nəfər öz iddiasını irəli sürüb; Gülağa Aslanlı:

“Sənədlərin qəbulu davam edir...”

Xəbər verildiyi kimi, Müsavat Partiyası VIII qurultayını keçirmək üçün sentyabrın 27-nə vaxt təyin edib. Artıq bununla bağlı avqustun 28-dən etibarən seckili orqanlara namizədlərin qeydə alınması prosesine start verilib. Keçən 10 gün müddətində iddiasını irəli süren və namizədliyi qeydə alınan şəxslər kifayət qədərdir.

Namizədlərin qeydə alınması prosesi həftənin bazar günü istisna olmaqla, bütün günləri səhər saat 10:00-dan başlayaraq axşam 18:00-a qədər davam edir. İddiaçı şəxs müvafiq sənəda imza atıldıqdan sonra namizədiyi qeydə alınmış hesab olunur. İndiyədək əsas seckili vəzifə olan başqanlıqla yalnız bir nəfər iddiasını irəli sürüb. Bu, Müsavat Divanının üzvü Tural Abbaslıdır. Digər şəxslərin də başqanlıqa namizəd olacağı istisna deyil.

Müsavat başqanının müavini Gülağa Aslanlı qəbul edilmiş qaydalara uyğun olaraq, namizədlərin qeydə alınması prosesinin davam etdirildiyini bildirdi: “Hazırda seckilərlə bağlı qəbul edilmiş qaydalara heç bir dəyişiklik edilmədən proses həyata keçirilir. Sənədlərin qəbulu davam etdirilir. İndiyə qədər bir nəfər başqanlıqla (Tural Abbaslı), 9 nəfər MNTK-na, 50-ye yaxın şəxs isə sərbəst Məclis üzvlüyünü iddiasını irəli sürüb”.

Partiya funksioneri qurultaya kimlərin dəvət olunması ilə bağlı yekun qərarın verilmədiyini de qeyd etdi: “Çünki bununla bağlı yekun qərar verilməyib. Siyahilar hazırlanır. Ola bilsin ki, növbəti yiğincaların birində bu məsələ həll olunsun”.

□ Cavanşir ABBASLI

Müsavat Partiyasının sentyabrın 27-nə planlaşdırıldığı qurultay, partiyada başqan seçkisi Azərbaycan siyasetinin, medianın gündeminə çevrilib. Azərbaycanda hətta hakimiyətdə olan Yeni Azərbaycan Partiyasının qurultaylarına cəmiyyətdə bu qədər maraq müşahidə edilməyib. Bir səra müstəqil siyasi ekspertlər bildirirlər ki, qurultaşa böyük ietimai diqqətin olması Müsavatın üstünlüyü və nüfuzunun sübutudur.

davam etdirəcəyini deyib: “Men Müsavat Partiyasının sırvı üzvlüyündən Divan üzvlüyüne qədər yüksəlmışəm. Partiyamla sırvı üzv olanda da, Divan üzvü olanda və başqanlığı namizəd olanda da fəxr etmişəm. Başqan seçiləməsəm belə, yene müsavatçı

Müsavat başqanlığında iddiagülər antitəbliğatçıları məyus etdilər

“Seçkidə uduzan partiyadan gedəcək” təbliğatına tutarlı cavab verildi

Müsavatın rəqibləri, onlara yaxın bir sira media orqanları isə bu partyanın əleyhinə təbliğatını gücləndirirlər. Başqan seçkisinə görə müşahidə olunan təbii seckili mübarizəni cəmiyyətə qarşıdurma kimi təqdim etməyə cəhdler edilir. Belə bir təbliğat aparılır ki, qurultaya başqan seçkisi parçalanmaya, mağlub olan namizədlərdən kimlərinse Müsavati tərk edəcəyinə səbəb olacaq.

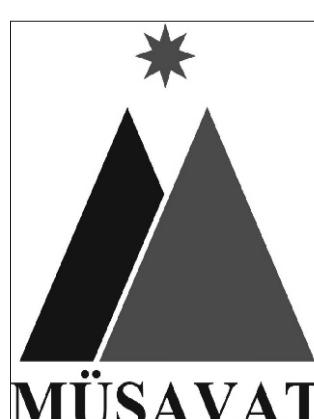
aktual.az saytının başqanlığı iddiaçılara ünvanlaşdı “Başqan seçkili bilməyecəyiniz təqdirdə, Müsavat Partiyasında siyasi fəaliyyətinizi davam etdirəcəksiniz” sənalına verilən cavablar isə aparılan bu təbliğatın əsasının olmadığını ortaya çıxarıb. Başqanlıq iddiaçı Arif Hacılı suala cavabında Müsavata qarşı təbliğat aparanları məyus edib: “Əgər seckilər mən yox, başqa na-

mizəd qalib gəlse, mən yənə de partiyada qalacağam”.

Başqanlıq iddiaçı Qubad İbadoğlu cavabında bildirib ki, partiyada qalib fəaliyyətini davam etdirməsi seckilərin demokratik və ədalətli keçirilməsindən asıldır: “Əgər başqan seçilməsəm, azad, ədalətli və demokratik seckinin qalibi ilə partiyada qalib fəaliyyətimi davam etdirəcəyəm”.

Başqanlıq iddiaçı Səxəvət Əlisoy isə birmənali seckilde bayan edib ki, onun partiyasını tərk etmək fikri yoxdur: “Bu suala konkret olaraq “yox” cavabı vererəm. Kimin başqan seçilməsindən asılı olmayaq, partiyada qalacağam. Heç bir yere getmək fikrim yoxdur”.

Başqanlıq rəsmi namizəd Tural Abbaslı da qalib gəlməsə belə, partyanın maraqlarını üstün tutduğunu və fəaliyyətini

olacağam və başqan kimin seçilməyindən asılı olmayaraq Müsavat Partiyasında qalib, mübarizəni aparacağam. Yəni mənim üçün müsavatçılıq var, Müsavat Partiyası var, şəxslər önemli deyil. Sabah hər hansı bir şəxs partiyadan gedə bilər, amma partiya qalır. Mənim üçün belə məsələlər, ümumiyyətlə, müzakirə mövzusu deyil”.

□ E.SEYİDAĞA

Seymur Həzini şərləyən şəxs də tutuldu

Onun kimliyi bəlli deyil; hazırda Bakı İstintaq Təcridxanasında saxlanılan AXCP fəalının isə heç nədən şikayəti yoxdur...

Avqustun 29-da AXCP Rəyasət Heyətinin üzvü, “Azərbaycan saatı” programının aparıcısı Seymour Həzini həbs edildiyi xəbər verilib. O, xuliquşlu etməkdə təqsirli bilinərək, bərəsində iki aylıq həbs qətimkan tədbiri seçilib. Hazırda Bakı İstintaq Təcridxanasında saxlanılır.

AXCP üzvünün guya xuliquşlu edərək, şüşə butulka ilə xəsərət yetirdiyi Məhərrəm Həsənovla bağlı Baş Prokurorluq məlumat yayıb: “Aparılmış istintaqda Məhərrəm Həsənovun aralarında yaranmış mübahisə zamanı ictimai qaydanı kobud surətdə pozaraq, cəmiyyətə açıqca hörmətsizlik ifadə edərək, vətəndaşlar üzərində zor tətbiq olunması ilə müşayiət edilen qərəzlə hərəkətlərə yol verməklə Seymour Həziyevi söyərək yumruqla vurub sonuncuya bədən xəsərətləri yetirəndə əsaslı şübhələr müəyyən edildiyindən o, sentyabrın 3-də şübhəli şəxs qismində tutularaq istintaqa cəlb olunub. Artıq onun bərəsində Cinayət Məcəlləsinin 221.1-ci (Xuliquşlu) maddəsində nəzərdə tutulan ittiham elan edilərək, bərəsində Abşeron Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib”.

Seymur Həzinin atası Məşqül Həziyev isə oğlu ilə eləqə saxlamağın çətin olduğunu söylədi: “Seymur həbs edildikdən bu günə qədər elə qə saxlamaq mümkün olmur-

Seymur Həzi

du. Bu gün təcridxanaya getdim. Uzun söhbatdən sonra eləqə saxlamağa nail oldum. Hər şeyin elə olduğunu söylədi. Verilən məlumatata görə, Seymura hücum edən şəxsin tutulduğunu deyirlər. O insanın kimliyi mənim üçün maraqlı deyil. Çünkü bilirəm ki, bütün bunlar Seymura qarşı qurulmuş oyundur. Sadəcə, bize xəbər verdilər ki, Məhərrəm adlı şəxs sentyabrın 3-də həbs edilərək haqqında cinayət işi açılıb. Bakı İstintaq Təcridxanasına göndərildiyini də bildirildilər. Bizdə olan məlumat yalnız budur”.

□ Cavanşir ABBASLI

Bildirçin kababı

Samir SARI

Bildirçin kababı süfrədə qaldı, el uzadan, dişinə çəken olmadı. Ele o biri təamların (toyuq soyutması, kələpur, toyuq kababı, kolbasalar, balıq soyutması, yağı-bal, pendir, salatlar və s.) da daha çox hissəsi süfrənin üstündə tiqlənilər durdu. Toy sahibi isə vaxtaşırı yanımıza gelir, nəyinse çatış-çatışmamasına dair narahatlıqla sorğu-sual edirdi. Bir dəfə o, hətta şadlıq sarayının administratoru ilə birgə geldi və bizi onlara tapşırı. Biz masa arxasında on nəfər idik, masanın üzərində isə yetmiş-səksən nəfərin yeməyi vardi. Saat 8 idi, hamımız yeyib-doymuşduq, ofisiantlar isə əllərində sinilərə dolu məcməyilərlə bir ucdan gelir, yemək gətirir, qoymağə yer tapmir, üst-üstə yığırdılar.

Amma süfrədə qalmış bildirçin kababının bəxti onda getirmədi ki, gec getirdilər, yoxsa delikates sayılan bu təamini tikəsi yerə düşməzdi. Əvvəller eyni halla “süfrələrimizi şahı” plov üzləşirdi, onu camaatin doymuş vaxtı getirildilər, el vuran olmurdur, eləca sinilərdə qalib hayif olurdu. Heç elə bil, hüzr məclislərində ac insanların iştahla yediyi təam deyildi.

Son 20 ilə formalılmış toy adətləri dəyişib-nədi, saat 10 oldu, süfrəyə aş gelmedi. Adətən, gələrdi axı. Həmişə düz saat 10-da, Baykonur kosmodromundan kosmosa buraxılan raketin geri sayımı (5, 4, 3, 2, 1, START!) dəqiqliyi ilə işqlar söndürülər, gənc ofisiantlar məşəllər-lə filanla, oynaya-oynaya süfrələrə, əsasən də təzə bəy və təzə gəlinin masasına aş getirər, xəlet alıb gedərdilər. Bu dəfə olmadı, saatə baxdım, gözlədim, həmin vacib ayın yerinə yetirilmədi. Deyəsən, “aşgetirmə şousu”nu izləməkdən canımız qurtarır. Ancaq nə qədər gənc ofisiant illərlə gözləyir, karyera pilləsində yüksəlcəyini, bir gün baş aşgetirən vəzifəsində çalışacağını və təzə bəyin verdiyi xəleti (10, 20, 50 manat pul) cibinə qoyacağını xəyal edirdi. Əfsus!

Qayıda bildirçin kababına, bu məsələdə bir iş var. Hər gün paytaxtda nə qədər toy olursa, onun hamısında bildirçin kababı verirlər. Bildiyimiz kimi, bu saat mövsümüdür, bütün şadlıq saraylarının, yeni dəblə desək, plazaların hamısında toy olur və təbii ki, süfrələrdə bildirçin kababı öz yerini alır. Əcəba, bəs bu qədər cöl quşu haradan ovlanıb getirilir? Bu qırğınlı onların nəslini tükməzmə?

Adamin gözünün qabağına ölkəmizin yal-yamaclarına dərə-təpələrinə daraşmış minlərlə eli silahlı ovçu gəlir, onların təzə-tulaları toyuqkimilər dəstəsinin qırqovullar fəsiləsinə aid olan yaziq bildirçinləri havaya qaldırır, ovçular onları havada vurub salır, toplayır və yüzlərlə restoranın təlebatını ödəmək üçün paytaxta yola salırlar. Amma bu, praktiki olaraq mümkün deyil, nə ölkədə o qədər ovçu var, nə də cöllərdə o qədər bildirçin. Rəsmi informasiyalar da təsdiq edir ki, ağıllı adamlar xüsusi bildirçin broyleri işlədirler və toyuqları 25-30 günün içinde dava-dərmanla böyüdüb istehlakçılar, türkün sözü, sunduqları kimi, əldəböyümə bildirçinləri də restoranlar vəsətəsilə xalqa, rus demişkən, sunut eləyirlər. Yəni hazırda toylarda yemədiyimiz bildirçin əsl bildirçin deyil, “kitayski” bildirçindir.

Qaban kababı verən restoranlar da bənzər sənaye üsulundan yararlanırlar. Hardadır bu ölkədə o qədər meşə, o qədər qaban, o qədər ovçu? Əvəzində ölkədə çoxlu donuz fermaları var. Amma kababsevərlərə “bu, donuz etidir” desən, dini motivləri müləhizə edərək yeməyəcəklər, “yaxşı qaban kababımız var” desən, deyəcəklər: “Adama iki şış qoy”. Yedikləri isə eyni şey olacaq.

Hazırda hökumət yasda ehsan verilməsinə müdaxilələr edir, israfçılığın bütün əndəzələri aşdığı toyalar isə yaddan çıxıb. Qoqəşbilərlər toy edənlərə menü diktə edən (“Bizə dəxli yoxdur, bu yeməkləri sıfariş etsəniz də hər stula görə sizdən 35 (70, 100) manat alacaqı, etməsəniz də” deyərək) plaza sahiblərinə təpinsin, qadağın qoysun və qonağına hansı yeməyi verəcəyini toy sahibinin ixtiyarına buraxsın. Təzyiqi hüzr sahibinə yox, plaza sahibinə etsin.

Yoxsa bildirçin kababları, təmtəraqla gətirilən plovlar hələ əl dəyilməmiş halda süfrənin üstündə çox qalacaq.

ABŞ-in Azərbaycana səfir təyinatı niyə gecikir?

Müxalifət bunu mənfi hal kimi qiymətləndirir, ekspertlərsə bunun hakimiyyəti də narahat etdiyi qənaəetindədir. ● yulun 8-də Ağ Ev elan edib ki, Azərbaycana növbəti səfir qismində Robert Cekutanın namizədliyini irəli sürmək niyətindədir. Cekuta hazırlı dövlət katibinin enerji məsələləri üzrə köməkçisinin böyük müavini işleyir. O, əvvələr ABŞ-in Əfqanistan, Yaponiya və Almaniyadakı səfirlərinde müxtəlif vazifələrdə çalışır. Onun namizədliyini ABŞ Senatının təsdiqləməsi lazımdır. Proses isə deyəşən yubanır.

Müsavat Partiyasının icra Aparatının rəhbəri Arif Hacılının sözlərinə görə, ABŞ-in Azərbaycana səfir təyin etməsi məsələsində əvvəller və buna bənzər hallar olub: "Buna mənfi hal kimi yanaşırıam. Çünkü ABŞ Azərbaycanda öz xarici siyasetini müyyənləşdirmək üçün səfirini vaxtında təyin etəs və vaxtında göndərsə, bu, daha uğurlu olardı".

KXCP sədrinin müavini Xəzər Teyyublu isə bildirir ki, ABŞ-in Azərbaycana səfir təyin etmesi məsələsində daim özəlliklər nümayiş olunub: "Bundan öncəsi səfirin təqdimatında da böyük mühəbisələr varındı. Hər halda, yeni səfirin təyinatı Amerikanın özünüñ xarici siyasetinə aid olan məsələdir, amma təbii ki, Amerika kimi güclü superdövlətin Azərbaycanda imkanları genişdir və səfirin təyinatının gecikməsini ciddi hadisə hesab etmək lazımdır. ABŞ həmişə Azərbaycanda demokratiyanı müdafiə etməlidir və onun buraya təyin etdiyi nümayəndənin də bu məsələdə böyük rolü var. Məsələnin yaxın vaxtda həllini tapacağına ümidi edirəm".

Ümid sədrinin müavini Taleh Əliyev də qeyd edir ki, səfirin yubanması halı son illər ənənə halını alıb: "Bu da iki ölkə arasından münasibətlərin o qədər də yaxşı olmamasını göstərir. Amerikada erməni lobbinin Kongressdə və Senatda güclü təsir imkanları var. Ən azından Obama hökuməti öz namizədini Kongressə təqdim edə bilərdi. Metu Brayzanın namizədliyini veriləndə belə bir hal olmuşdu. Amma sonuncu yubanmada Obama hökumətinin də hər hansı təşəbbüsü olmadı. Amerika dünyada demokratiyanı daha çox müdafiə edən, onun yayılmasında principial mövqe tutan bir dövlət olaraq Azərbaycanın indiki həssas dönmədə səfirini təyin etməlidir. Xüsusi də vətəndaş cəmiyyətinin feallarının həbs olunması, siyasi proseslərdə bu qədər gərginlik yaşandığı döndəmə bütövlükde regionda və dünyada baş verən geosiyasi gərginlik zamanı Amerika kimi ölkənin Azərbaycanda səfirinin olmamasına bu ölkənin Azərbaycana yönəlik siyasetində o qədər də uğurlu addım deyil".

Ekspertlər isə səfir təyinatının ləngiməsini təzyiq cəhdini kimi dəyərləndirirlər. Natiq Mirinin sözlərinə görə, təyinatda ləngimə məsələsində ABŞ-in geosiyasi maraqları əsas yer alır: "Çünki bilirsiz ki, bu gün ABŞ-la Azərbaycan arasında münasibətlər o qədər də rəvan deyil. Ən azından, ABŞ müyyəyen mənada bütün istədkələrinə Azərbaycandan cavab ala bilməyib. Regionda çox ciddi bir Qərb-Rusiya qarışdırması, savaşı gedir. Və bu məsələdə hadisəleri ciddi mənada bir aydınlaşma olmadığı üçün Azərbaycan da hələlik Qərb və Rusiya arasında müyyəyen mənada siyasi manevrələr etmək imkanını özündə saxlayır. Ona görə də bu gün Azərbaycana birmənələr olaraq təzyiq etmək Qərb dövlətlərinə, xüsusi olaraq ABŞ-a sərf etmir. Yəni Azərbaycanı indiki şəraitdə ABŞ-dan küsdürmək və Rusiya tərəf yönəltmək istəmir. Ona görə də bir çox məsələləre aydınlıq gəlmədiyi üçün mənə elə gəlir ki, xüsusi də Cənubi Qafqazda Azərbaycanın geostrateji müttəfiqliyi nəzərə alınaraq, görünür, yeni bir səfirin kimliyi məsələsində hələlik müyyəyen ləngimələr, eyni zamanda tərəddüdlər var. Doğrudur, bu şəxs Amerika dövlət başçısına bellidir. Ancaq hər bir halda görünür, ən azından, sehv etməmək üçün iki dəfə düşünmək məcburiyyətində qalıblar. Eyni zamanda, səfirin təyin olunması həm də Azərbaycan hakimiyyətinə siyasi təzyiq mexanizmi kimi də qəbul edilməlidir. Səfirin olmaması mənə elə gəlir ki, hakimiyyəti müyyəyen mənada narahat edən faktorlardan bırdır. ABŞ da bu faktordan, bu amillərdən istifadə edir. Buna görə də hesab edirəm ki, yəqin ki, ilin sonundakı məsələ öz həllini tapacaq. Bu məsələdə Ukrayna amili də yer alacaq, Türkiye ilə münasibətlər məsəlesi də tam aydınlaşandan sonra Azərbaycanda ABŞ səfirinin fealiyyəti mümkündür".

□ RÖYA

Uzun müddətdir görünməyən sabiq YAP-çı, ADP-çi və ACP-çi Zəminə Dünyamalyeva Müsavat Partiyasına və İsa Qəmbərə qarşı keşkin ittihamlarla çıxış edib, te-legraf.com-a açıqlamasında Dünyamalyeva bildirib ki, Müsavat artıq özünü idarə edə bileyəcək seviyyədə deyil:

"On il bundan əvvəl metbutda çıxış etmiş, İsa Qəmbərin çox seviyyəli şəkildə Müsavat başqanlığından getməsini arzu etmişdim. Həm də İsa Qəmbərin başqanlığında gedəcəyinə inanıdığımı ifadə etmişdim. Çünkü mən İsa Qəmbəri belə görmək istəyirdim. Yəni xalqın etimadını, müsavatçılardan ümidi və hörmətini itirmədən, siyasetin pik nöqtəsində olduğu üçün siyasetdən getməsinin tərəfində idim. Çox təessüflər olsun ki, İsa Qəmbər bunu özüne yaraşdırımadı. Nəticədə pik nöqtədən sıfır nöqtəsinə endi. Əslində, Müsavatda lider olacaq insanlar yetişmişdi və İsa Qəmbər istəsəydi, burlardan birini dəstəkləyərək başqanlığından gedə və İsa Qəmbər kimi qalardı. Amma İsa Qəmbər bu yolu tutmadı. Əvəzdə bu proseslər Müsavatda qarşıdırma yaratdı, bu partiyada olan çox seviyyəli və savadlı insanlar var idi ki, onların partiyadan uzaqlaşmasına səbəb oldu. Bu gün Müsavat ele yərə gelib çıxdı ki, nəinki Müsavatın davamlıları olmaq mümkündür, əksinə, ortaya çıxan insanlar bir-birinin eleyhinə gedirlər... Mənim orada tanıdığım insanlar - alımlar, ziyanlılar, professorlar var idi və onlar Müsavatı olduğundan da yüksək seviyyətə saxlaya bilər, partiya cəmiyyətdən çox şeysə nail ola bilərdi. Ən azından belə rezil vəziyyətə düşməzdə..." Dünyamalyeva İsa Qəmbərin ünvanına xüsusi keşkin fikirlər səsləndirir.

Onun ittihamlarına Müsavatın Divanının üzvü Nüşabə Sadıqlı sərt cavab verdi. "Yeni Müsavat" a açıqlamasında Nüşabə Sadıqlı bildirdi ki, o, Zəminə Dünyamalyeva kimi siyasi seviyyədən, elmdən kasad, gündə bir partiya dəyişən, yaradılmış-

"Azərbaycan xalqı belələrini ölmüş siyasetçi kimi xatırlayır"

Nüşabə Sadıqlı Müsavatı və İsa Qəmbəri hədəf seçən qadın siyasetçiyə dərs verdi

Zəminə Dünyamalyeva

Nüşabə Sadıqlı

İğnamızədə olaraq müdafiə edirdik. Yəqin, xatırlayırsınız ki, "Azadlıq" blokunun deputatlığı namızədə olaraq Zəminə Dünyamalyeva telekanalların birində çıxışında, debatda bərbəd nitqi, savadsız çıxış ilə hansı vəziyyətə düşmüdü. Bu cür adamlar ilərlə müxalifətin üz qarşı olublar".

Divan üzvünün sözlərinə görə, Dünyamalyevanın Müsavatda ziyanların qalmadığı və İsa Qəmbər haqqında dedikləri də absurdur: "Bu gün də müxalifə partiyaları içinde ən güclü partiya, sıralarında ən çox ziyanları, alımlar cəmləşən partiya Müsavatdır. Müsavatdan o insanların uzaqlaşıbları ki, siyasetin ağırlığına tab getire bilmeyiblər. Müsavatdan getmiş az sayıda elm adamları siyasetdən uzaqlaşıblar. İkinci, İsa Qəmbərin Azərbaycan üçün, Azərbaycan müxalifətinin mövcudluğu üçün xidmətlərini danmaq allahsızlıqdır. İsa Qəmbər Azərbaycan tarixinə adını yazmış siyasi liderdir. Dövlətinin, xalqının maraqlarını hər şeydən üstün tutduğunu dəfələrə səbütə yetirmiş belə liderlərin qiymətini xalq həmişə verib və verəcək. Üçüncü, Azərbaycanda və dünyada siyasi proseslər 10 il əvvəlindən xeyli fərqli dir. Bu vəziyyət təbii ki, Müsavat Partiyasının fealiyyətinə tesiri ni göstərir. Siyasi məhbusların çoxu Müsavat üzvləridir. Müsavat bu vəziyyətde fealiyyət göstərir. Zəminə Dünyamalyevanın vəziyyəti ya bilmir danışır, ya da bilir, sadəcə qərez ona ədalətlə olmağa imkan vermir".

□ Etibar SEYİDAĞA

Müsavat və AXCP nizamnamə-program dəyişikliklərinə gedir

Bu məsələlər partiyaların ali tədbirlərində həyata keçiriləcək...

Müsavat Partiyası sentyabrın 27-nə təyin etdiyi qurultayında nizamnaməsinə dəyişikliklər ediləcəyi məsələsinin medianın diqqətindən yayındır. Əton həftə Qurultaya Hazırkı üzrə Təşkilat Komitesinin iclası barədə verilən rəsmi açıqlamada iclasda bu məsələnin müzakirə olunduğu bildirilir. Bəs, səhər hənsi dəyişikliklərdən gedir?

Qurultaya Hazırkı üzrə Təşkilat Komitesinin üzvü, başqan müavini Güləğa Aslanlı bildirdi ki, hazırda qəbul olunan və müzakirə olunan dəyişikliklərin bir çoxu texniki xarakterlidir: "Məsələn, nizamnamədə bezi yerlərdə Müsavat sözü işlenir, halbuki Müsavat Partiyası sözü yazılımlıdır. Səsverme prosedurlarında müyyəyen texniki dəyişikliklərə, sadələşdirilmələrə zərurət var. Ümumiyyətlə, əsasən təkmilləşmə xarakterli dəyişikliklərdir. İnsanları daha çox nizamnamədə bir şəxsin iki dəfədən artıq başqan seçilməsinə yaşıq qalıb qalıb-qalımayacağı maraqlandır. Bu maddə hələ ki, qalır, hər hansı dəyişiklik nəzerdə tutulmur".

Gələn dəyişikliklərin nəzərdə tutulduğunu dedi: "Amma hənsi dəyişikliklərin edilməsi növbəti iclaslarda müzakirə olunacaq".

Fuad Qəhrəmanlı, Müsavatın programda dəyişikliklərin nəzərdə tutulduğunu sözlərinə görə, AXCP-nin hazırlığı programı 1989-cu ildə qəbul olunub və sonrakı illərdə qismən dəyişib: "Programdakı bezi məsələlər əhəmiyyətini itirib, müasir dövrün çağrış və tələblərinə cavab vermir, vaxtı keçib və dəyişməlidir. Eyni zamanda yeni dövrün bir çox məsələləri, cəmiyyətin qarşısında duran problemlər programda yoxdur və əlavə edilmesinə, yeni yanaşmaların ortaya qoyulmasına ciddi eh-

tiyac var. Bütün bunların sistemi şəkildə, program formasında hazırlanması zəruridir. Xalq Cəbhəsi əhəmiyyətli iddiyalı partiyadır və cəmiyyəti maraqlandırıran, narahat edən məsələlərə yanaşmasını ictimaiyyətə təqdim etməlidir. Ona görə də yeni program hazırlayıraq".

AXCP yetkili əlavə edib ki, programda dövlət idarəciliyi, dövlət-vətəndaş münasibətləri, əhəmiyyət bölgüsü, hüquq siyaseti və isləhatlar, partiyanın sosial siyaseti, təhsil, səhiyyə sahəsində aparılacaq isləhatlar, gənclər siyaseti, Qarabağ münaqışası, ordu quruculuğu, xarici siyaset, iqtisadiyyat, biznes və özəl sektorla bağlı yeni müddəələr əlavə olunacaq: "Hərbi Nizamnaməyə əsasən, AXCP sağ mərkəzi partiyadır. Amma indi sosial dövlət zərurəti yaranıb, konstitusiyaya da bununla bağlı madde əlavə olunub. Ona görə də biz sağ mərkəzi partiya olaraq sosial dövləti öz programımıza daxil etməyin yollarını tapmalıyıq".

□ Etibar SEYİDAĞA

"Baxış bucağı"

NATO-nun Uels sammitinin yekunlarını şərh etməyi sabiq dövlət müşaviri, politoloq Vəfa Quluzadədən xahiş edədik. Fürsətkən "Baxış bucağı" rubrika-sında ona günün başqa aktual suallarını da ünvanlaşdırıq. Müsahibəni təqdim edirik.

- *NATO-nun Rusiya ilə bağlı ciddi və prinsipial qərar verəcəyi gözlənilədiyi halda, yenə də ehtiyatlı davranış müşahidə olundu. Bu, bir görüntü ola bilər, yoxsa Gürcüstanla bağlı addicisi mövqedə dayandırıqları kimi Ukraynaya münasibət də eyni olacaq?*

- Mən ele düşünmüürəm. Ukrayna məsələsində Qərb olduqca ciddidir. Lakin Qərb özünü ağır aparır. Qərb Rusiya ilə müharibə edib onu darmadağın etmək istəmir. Qərbin buna tam imkanları var. Rusiya Ukrayna hadisələrinə qədər Qərbi tamamilə təmin edib. Yəni bu, çox böyük imperiya, dünyanın beşde biridir. Burada qaz, neft, bütün enerji daşıyıcıları, metallar, məşələr, nələr-nələr hər şey var. Qərb də öz ekologiyalarını korlamadan Rusiyadan ürekləri nə istəyirdi, idxlə edirdilər. Onlar arzu edirdilər ki, bu, davam etsin, Qərbin komfort həyatı korlanmasın. Qərb sanksiyaları tətbiq edir. Lakin sanksiyaların ciddi tətbiq edilməsi Qərbin özünün də komfort həyatına bir balaca təsir edəcək, onlar bunu da istəmirlər. Amma eyni zamanda onlar Rusiyaya Ukraynada qeləbə calmaq imkanı vermeyəcəklər. Obama bəyanat vermişdi ki, kim istəyirsə, NATO-nun qapıları onun üzünə açıqdır. Yəni Ukrayna, Gürcüstan da NATO-ya daxil olacaq, Rusiya bu qurumun genişlənməsi ilə başaçaq. Ona görə ki, bu ölkələr NATO-ya Rusiyadan qorxaraq gedir. Əgər Rusyanın təsiri olmasa, onda bu ölkələr NATO-ya getməzler. Mən ele gələr ki, bir təhlükə kimi Rusiya Amerikaya, Qərbə lazımdır. Çünkü bu təhlükə NATO-nu genişləndirir və dönyanın başqa ölkələrini Avropa və Amerika ilə əməkdaşlığı sövq edir.

- *Deməli, bu kimi münaqış ocaqları Rusiya ilə bərabər Qərbə da lazımdır?*

- İndi zarafatla deye bilerik ki, Rusiya Amerikaya işləyir. Çünkü Amerikanın planları həyata keçdi. Birincisi, Putin bu 15 ildə Avropa ilə çox geniş iqtisadi əlaqələr yaratdı. Yəni Rusiya nə qədər Avropa pulundan asılıdır, Avropa da bir o qədər Rusyanın xammallından asılıdır. Putinin siyaseti belə idi ki, Avropa Rusiya ilə olmalıdır, Amerika ilə yox. Amerikanın ve Avropanın məraqları fərqlidir. Lakin Ukraynaya hücum etməkələ Rusiya Avropanı qorxutdu. Avropa başa düşdü ki, Amerika onlara

olduqca lazımdır. Ona görə ki, Amerikasız Avropa Rusyanın qabağında dayana bilməyəcək. Çünkü Rusiya Ukraynanı işğal edən kimi Avropanı da işğal edə biler. Tarixdə çox qəribə məsələlər var, dünya təbliği indi bunun üstünü malalayıb. Elə bil ki, tarix tekrar olunur. Hitler hakimiyətə geləndə hamı onu təlxək sayıb güldü. Putin də hakimiyətə

garşı sanksiya tətbiqi və ziyətə köklü təsir etmədi. Belə olan təqdirdə Putin sanksiyalarlardan dərs götürəcəkmi?

- Mən hesab edirəm ki, İran'a qarşı sanksiyalar özünü doğrultdu. Bu sanksiyaların nəticəsində İran Amerika ilə müttəfiq olub və İŞİD-ə qarşı mübarizə aparır. Ona görə də sanksiyaların İran'a böyük təsiri olub. İran nüvə silahı proq-

çox ciddidir. Çevik qüvvələrin yaradılması, Ukraynaya əsgər dəstək, burada telim mərkəzlerinin tikilməsi, birgə hərbi təlimlər plana daxildir. Bunların ciddiyə alınmaması mümkün deyil. Qərb Ukrayna məsələsində möhkəm dayanıb. Ya Rusiya Ukraynadan el çəkək, ya da Rusiyaya sanksiyalar davam edəcək. Sanksiyalar bir neçə günlük dondurul-

- Sizca, Gömrük İttifaqına razılıq verən Sərkisyən Amerika və Avropanın təşəbbüslerinə nə cavab verir?

- Sərkisyən Qərbə deyə bilər ki, mənim boyumu Rusyanın ipindən qurtarın, mən Avropaya getmək istəyirəm, amma Rusiya qoymur. Çünkü Rusyanın Gümrüdə hərbi bazası dayanıb və biz hərəkət edə bilmirik. Lakin hələ bilm-

- Hərb və sülh məsəlesi həll olunanın sonra beynəlxalq öhdəliklər de asanlıqla həll edilecək. Ancaq hərb və sülh məsəlesi həll olunmayanda, ölkələr müharibə vəziyyətində olanda beynəlxalq öhdəliklər də fikir verilmir. Yəni həmişə behanə var ki, buna görə öhdəliklər həllini tapmir.

- *Türkiyə prezidentinin Bakı səfəri iki ölkə arasında münasibətlər baxımından*

///Rusiyad Amerikaya İsləyir///

Vəfa Quluzadə: "Putin Ukrayna böhranından salamat çıxsa, onda Qazaxistana da, bizə də, Baltik respublikaları və Polşaya da hücum edəcək..."

"Azərbaycan müharibə vəziyyətində ola-ola NATO-ya necə daxil ola bilər?"

geləndə hamı ona güldü. Hesab olunurdu ki, o boyda imperiyanın başına balacaboy birinin gəlmesi gülməlidir. Onlar Putini ciddiyətə almırlılar. Amma baxın, görün, Putin 15 ildə imperiyanın silahlı qüvvələrini islah etdi, gücləndirdi, ölkə isə çarların vəziyyətindəki kimi bərbəd qaldı.

- *Putinin nüvə təhdidi və 3-cü dünya müharibəsi ilə hədələməsi nə qədər ciddiyətə alınmalıdır?*

- Bu, real deyil. Putin 3-cü dünya müharibəsinə gedən deyil, çünkü bu, darmadağın olmaqdır. Müharibəyə o vaxt gedilir ki, uduşa bir ümid olsun. Əks təqdirdə Putin nə cür dünya müharibəsinə başlaya bilər?

- *Rusyanın sanksiyalarla dayandırılması nə dərəcədə effektli təsir vasitəsi sayla bilər? Fakt budur ki, İrana*

lur ki, baxıb görsünler rus qoşunları Ukraynadan qoşunları çıxarırmı? Vəziyyət dəyişməsə, sanksiyalar davam edəcək.

- *NATO-nun sammitində Dağlıq Qarabağla bağlı qurumun mövqeyini, prezidentlə səviyyəsində görüşün təşkilini necə dəyərləndirmək olar?*

- NATO Qarabağ məsələsində Azərbaycanı dəstəkləyir, bizim tərəfimizdədir. Üstəlik də Türkiye bizim regionadır, bizimle bir yerdədir. Qərb təşəbbüsü Rusiyadan almaq niyyətindədir. Bu baxımdan Ermənistana ciddi təzyiqlər var və olacaq. İndi Ermənistana Rusiyadan təhlükəsizliyini Qərb təmin edə bilsə, İravan sözsüz ki, Qərbə olacaq. Çünkü Qərb varlı və qalibdir. Ermənistan da görür ki, Rusiya Qarabağ məsələsini nə o yanlıq, nə bu yanlıq həll edə bilir.

- *Ancaq bu da var ki, Ermənistan Gömrük İttifaqının üzvüdür. Bu halda onun Qərbə integrasiya xətti tutması realdırı?*

- Ermənistan Gömrük İttifaqına daxil olmayıb. Heç kəs özünü aldatmasın. Ermənistan istəmirdi, amma Rusiya onu sürüyə-sürüyə Gömrük İttifaqına apardı. Heç indi de istəmir. Lakin Putin Sərkisyəni Moskvaya çağırırdı, əmr etdi ki, "daxil ol". O da dedi "baş üstə". Heç Nazarbayev də Gömrük İttifaqını istəmir, o da ayrı durumla üzbeüz qalıb. Nazarbayevin Qarabağ problemi yoxdur, hələlik müharibə vəziyyətində deyil, ona görə Rusiyaya etiraz edir. Ermənistanın isə bu cür imkanları yoxdur.

- *Yəni Nazarbayevi də Ukrayna böhranı gözləyir?*

- Rusiya Ukrayna böhranından salamat çıxsa, onda Nazarbayev də, bizə də, Baltik respublikalarına, Polşaya da hücum edəcək. Amma mən inanmırıam ki, Rusiya Ukraynaya böhranından salamat çıxacaq.

rik ki, Qərb buna necə reaksiya verəcək.

- *Hesab etmək olarmı ki, Qarabağ danışqlarında təşəbbüs Qərbinə olınə keçdi, yoxsa Rusiya yenə də dominanlıq edəcək?*

- Təşəbbüs o vaxt Qərbinə olınə keçəcək ki, Gürcüstan Rusyanın əsgəri bazalarından xilas olduğu kimi, Ermənistan da Rusyanın əsgəri bazalarından xilas olacaq.

- *Alyansın sammitində bir neçə ölkənin quruma üzvlüyü ilə bağlı gözləntilər yenə özünü doğrultmadı. Sabət Rusiya təhlükəsiydi?*

- İndi Gürcüstana NATO-ya daxil olmaq ərəfəsində olan ölkə statusu verdilər. Üstəlik, Gürcüstana hərbi yardım göstəriləcək, bu ölkəyə Amerika hərbçiləri gəlib-gedir. Mən hesab edirəm ki, Gürcüstani və Ukraynanı NATO-ya qəbul edəcəklər. Amma Poroşenko dedi ki, buna Ukrayna xalqı razılıq verərsə... Yəni vaxtı gələndə referendum keçirib məsələni həll edə bilərlər. Gündəlikdə bu dəqiqə tələm-tələsik heç kəsi NATO-ya qəbul etmək ehtiyacı yoxdur.

- *Azərbaycanın NATO və Rusiya ilə münasibətlər baxımından mövqeyini necə şərh edərdiniz?*

- Azərbaycan olduqca praqmatik siyaset yürüdür. Azərbaycan bu dəqiqə müharibə vəziyyətində ola-ola nə cür NATO-ya daxil ola bilər? Azərbaycan bu arzunu sərgiləsə, NATO onu qəbul da edə bilməz. Ancaq gərək əvvəl hərb və sülh məsələsi həll olunsun. Sülh əldə olunanın sonra bu məsələ gündəliyə gələcək. Elə Rusiya buna görə bizi müharibə vəziyyətinə salıb.

- *Azərbaycanın öhdəlikləri-nə aməl etməsi, daxili problemlər və digər amillər necə, Qərbə integrasiyasına mane ola bilərni?*

neçə dəyərləndirilə bilər?
NATO dövləti olan qardaş ölkə ilə birgə atılmalı olan addımlarla bağlı nə demək olar?

- Nə vaxt ki, məsələ yetişir, onda həll olunur. Yəqin ki, dəha çox Türkiye ilə Azərbaycan arasında viza məsələsinin qalırılması arzulanır. Yaxud əsgəri müttəfiqliklə bağlı politoloqlar daha çox müzakirələr açırlar. Amma əslində Türkiye ilə güclü əsgəri əməkdaşlığı var ve türkiyəli mütəxəssislər Azərbaycanda çalışır, yaxud azərbaycanlılar Türkiye'də təmrin görür. Amma hərbi ittifaq bağlamaq o dəqiqə Türkiyənin Rusiya ilə müharibə vəziyyətinə girməsi olardı. Yəni de-fakt o bełe ittifaq var, amma de-yure yoxdur. İndi əger Azərbaycana təhlükə olsa, onda bu de-fakt ittifaq özünü göstərəcək. Əminəm ki, təhlükə yaranacağı təqdirdə Türkiyə seyrə qalmayacaq. Çünkü artıq 1993-cü il deyil.

- *Türkiyə və Azərbaycan arasında viza rejiminin qalmasının səbəbi nədir, İŞİD təhlükəsimi?*

- Yox, tekçə o deyil. Azərbaycan başqa ölkələrlə viza rejimini qaldırır, amma özünü qeyri-komfort vəziyyətde hiss etmir. Türkiye böyük dövlətdir, biz bir dilliyik, bir dinliyik, bir adət-ənənəliyik. Yəqin bizi de ehtiyat edir ki, viza rejimi götürülsə, qənd necə çayın içinde əriyir, biz də əriyərik. Mənəcə, bełe ehtiyatlılıq var.

- *Rusiyadan növbəti sürpriz gözləyə bilərikmi?*

- Hələlik Azərbaycanla Rusiya arasında münasibətlər normaldır, Rusiya öz bazarını Azərbaycanın üzüne açıb. Bizim regiondakı vəziyyət Rusiyadakı durumdan, Ukrayna böhranının danışqalarının vəziyyətində Rusiya qorxutdu. Lakin Ukrayna böhranının özdən qorxutdu. Rusiya böyük avantüraya imza atıb. Bu avantüranın axını Rusiyaya böyük başa gelir. O zaman bizim regionda da çox böyük dəyişikliklər başa verəcək.

□ Elşad PAŞASOV

Yası toya çevirən lider dövlət!

Zamin HACI
zaminhaci@gmail.com

Hökumətin yas məclislərində qayda yaratması sevindirici haldır. Bir çox yerlərdən zəhmət-keşlərimizdən minnetdarlıq teleqramları gelir. Misal üçün, Deymədağlı rayonu, "Müğam müsabiqəsi" adına kolxozun aqrənomu Məmməd dayı redaksiyamızıza yazır: "Keçən həftə Bilqeyis arvadın yetimi Novruzəli öldü. İcra başçısı gəldi, ehsan qazanımı təpiklə vurub aşırtdı. Biz buna çox sevindik. O qədər sevindik ki, axırda mağara sintezator götirdik, camaat gece yarısına qədər oynadı, ölü de ortalaqda qaldı. Axırda ölü bezdi, durub "Əjdər emi" mahnısını sıfariş verib bir az oynadı, sonra yene yixılıb öldü. Allah bizim yas yerimizdən kəsib məmurlarım yas yerlərinə calasın!".

Bəli, çoxdan gözlənilən addım idi. El məsəlində deyilən kimi, ölüyü özbaşına qoysan, gedər seçkilərdə iştirak edər. Qabaqkı seçkilərdə dəfələrlə belə hallar tərəfimizdən qeydə alınmışdır, həmçinin aşkar edilib götürülmüşdür.

Doğrudan da əhalinin sərbəst toplaşma azadlığı hələ müyyəyən qədər qalan yalnız iki yer var idi, bunlardan biri şadlıq sarayları idisə, ikincisi məhz yas yerləri sayılırdı. Nəticədə orda yiğışanlar plovdan yeyib, dovğadan içib hökuməti söyürdülər. Burunlarından gəlsin. Necə ki, gəldi. Əlləri qurusun. Necə ki, qurudu.

Mən özüm neçə dəfə cümü axşamlarında rayon icra hakiminin humanitar məsələlər üzrə müavininin köməkçisinin sürücüsünü, yaxud, prokurorun baldızının əmisi nəvəsinin Krasnoyarsk vilayəti, Rıbnoye kəndində yaşayan nişanlısının kirvəsini kəskin tənqid, hətta deyərdim təhqir edən tiplər görmüşəm! Ona görə də yas yerlərində toplaşmağa Bakı ŞİH MİH SİH-in şöbə müdürü Zaur Ramazan-beylinski tərəfindən icazə verilməsi çox eladır! Zəngilan qacqınları da bunu dəstəkləyir.

Özü də ölməmişdən bir həftə qabaq idarəyə ərizə yazmaq, yasa neçə nəfərin gələcəyi, ağıçı arvadların hansı şüərləri səsləndirəcəyi-filan - hamısı müraciətdə göstərilməlidir. Ondan sonra icra hakimiyyəti qərar verəcək sənə ölä bilərsən, ya vox.

İş ölmeklə, mağarla da bitmir. Xahiş edirik hökumət qəbir problemini də yoluna qoysun. Yoxsa görürsən bir kasib müəllimə qəbirüstü abidə kompleksi düzəldilib, polis reisinin atası isə taxta parçası taxılmış sadə məzarda uyuşur. Yaxşı olar bu sahədə də hər yerdə olduğu kimi, milli adət-ənənələrimiz dirçəldilsin. Keçmişdə bizim xalq ölüləri küpdə defn edirdi. Necə də gözəldir! Daşımıq da asan olar - diğirlaya-diğirlaya apar, camaatın beli-buxunu tabut altda sərpəməsin.

Dünyanın pisini atıb yaxşısını götürmək kimi dövlətcilik prinsipimizə uyğun olaraq biz Misir fironlarının dəfn adətlərindən yararlana bilərik. Misal üçün, görürsən ər ölüb, ancaq arvad ölmək istəmir. Olmazmı belə hallarda arvadı da vuraq öldürək, gedib axırətdə kişiye qulluq etsin? O cümlədən, nazirlər öləndə onların ev qulluqçuları birgə basdırılmalıdır. Mühafizəcilər, maşın, məşuqə - uzun sözün qisası, qəbirə tam komplekt qoyulmalıdır.

Dislokasiya məsələsinə, yeni insanlar harda ölürlər, buna da diqqət etməliyik. Məsələn, bəzi adamlar müalicə üçün xaricə gedib orda ölürlər. Halbuki, milli adətimizə görə ölməyə vətən yaxşıdır. Mənçə hökumət bu problemi tənzimləsin, vətəndə gəzib qürbətdə ölenlərə viza verilməsin. Ölmüşən, ölü ölüvüñ verde!

Xeyirlə şər qoşa qanaddır, bir üzümüz ağlayanda, o biri üzümüz peysərə verməlidir, bu baxımdan yas yerlerinin tənzimlənməsi prosedurlarının şadlıq saraylarında davam etdirilməsi aktualdır. Hazırda hamı - ağızı qatıq kəsən də, kəsməyən də bundan danışır. Hiss edirəm ki, burada da mütəxəssis sözünə, alım gözünüə, babaların izinə, güləşçi dizinə, yunan qozuna (qafiyə üçün yazdım, heç bir pis məqsəd yoxdur) və sairə - ehtiyac yaranmışdır. Neyləyək, xalqa xidmət borcumuzdur, bu istiqamət üzrə hazırladığımız təkliflər paketini də tezliklə açarıq.

NATO ölkələri Uelsdə bir araya gəlib Rusyanın Ukraynaya hərbi təcavüzünü necə önləmək üçün konkret ölçülər götürmək haqda müzakirələrə başlamaqdə ikən bütün bu “dünya kaşası”nın hazırlayan prezident Putin qəfildən “Sülhə doğru 7 addım” adlı sülh planı irəli sürdü. Və dərhal da Kremlin sülh təşəbbüsünün aradıca, demək olar, analoji planla Ukraynanın Şərqiindəki Moskvanan idarə elədiyi separatçı quldur dəstələri çıxış elədilər. Həلا Rusiya ilə genişmiqyaslı müharibəyə hazır olmayan və son günlərdə ciddi meğlubiyətlərə uğrayan rəsmi Kiyev də atəşkəsə hazır olduğunu bəyan edəti və öz həll planını ortaya qovdu.

Aydındır ki, eğer hərbi əzələlərini oynadan və daha böyük ekspansionist planlar quran işgalçı qəfildən atəşkes təklif edirə, o zaman bu təkli fə həddən ziyanı ehtiyatlı yanaşmaq lazımdır. Putin bu məsələdə heç də orijinal (istisna) deyil, zira, əksər təcavüzkarlar sülh pərvər libası geyməyi xoşlayıb, ələlxüsus da məhz geniñmişqayı və məkrli hərb planları qurduqları zaman. Burada yerde Hitlerin dərslik xarakterli sülh məramlı nümunələrini ya da salmaq yetər: məsələn, Fransa və İngiltərə ilə 1938-ci ildə imzalanmış və Çexiyanın işgalinə gətirən sülh sazişi; və ya 1939-cu ilin oktyabrında araqılı Polşanın işgalini və dünyaya müharibəsinin başlamasından sonra böyük dövlətlərin sülh konfransını çağırmaq təklifi. Belə bənzər, məkrli təcrübədən müdrikələşdikləri üçün də qədim romalılar bu prinsipi formalasdırmışdır: "Si vis pacem, para bellum" (Sülh istəyirsənə, müharibəyə hazır ol!).

Bəs nə imiş Putinin "7 adımlıq" planı? Bu planın mahiyətində atəşkesin dayandırılması və Ukrayna ordusunun müqəviliş zonasından çıxarılması dayanır. İşgalçi Rusiya qoşunlarının və hərbi texnikasının çıxarılması haqqda isə bir kəlmə də deyilmir. Axi, Moskva dünya üçün adı olan bir həqiqəti danır, abırsızcasına və üzədi rənərək Ukraynada özünü hərbi qüvvələri və texnikasının müqəviliş tərəfi olmadığı iddia edir.

Bu planda Rusyanın Ukrayna işlerine daha müdaxilə etmeyəcəyi haqda her hansı zamanət və Moskva üçün heç bir öhdəlik yoxdur, ona görə ki, o, guya münaqişə tərəfi deyil. Bununla bahəm, plan hətta Ukraynanın Donetsk və Luhansk vilayətlərindəki qanunsuz quldur dəstələrinin tərk-silah edilməsini də nəzərdə tutmur. Üstəlik, həmin o Moskvada hazırlanın və terrorçuların adından təqdim olunan planda artıq ərazisində kütləvi şəkilde Rusiya passportları payланan qondarma respublikaların silahlı qüvvələri üçün xüsusi status tələb edilir.

Qısaçısı, Putinin sülh planı konfliktin Ukraynadan ötrü olduguça əlverişsiz və təhlükəli variantda dondurulmasına yönəlib. Faktiki olaraq, bu, kaptılıyasiya sülhünə ikiyüzlü bir çatışır və Ukraynanın ərazi bütövlüyü altına qoyulmuş gec partlayan minadır.

Putinin sülh planı, voxsa kapitulyasiya təklifi?

Ukrayna üçün Qarabağsayağı "Biskək tələsi" - təhlil

Kreml bir vaxt Bakı üçün qurduğu məkrlı oyunu indi də Kiyevə tətbiq eləmək istəyir; Ukraynanın bu planı qəbul etməsi postsovət məkanında Rusyanın Qərb üzərində daha bir geosiyasi uğurunu rəsmiləşdirəcək; Azərbaycan üçün də yeni fəsadlar doğuracaq bu plan Qarabağ ixtifasının əddalətli həllini bir qaz da qəlizə salı bilər...

***

Bütün bunlar necə də bizə tanışdır və necə də atəşkəs haqda 1994-cü ildə imzalanan "Büşkək anlaşması"ni xatırladır. O zaman biz də böyük itkilər verirdik, müharibədə qələbə dönüşünü təmin etmək üçün resurslarımız az idi və kapitulyasiya barışığına razılıq verməklə uzun müddətə Kremlin sülh planı tələsinə düşdük. Axi, o zaman da Moskva vəsiyətçi ciyafesində idi, münaqişə tərəfi yox, sülh carçısı olduğunu bəyan edirdi, hərgələ, Ermənistani kimin təhrik elədiyi və separatçı quldur dəstələrinin arxasında kimin dayandığı həmiyyət aydın idi.

"Bışkek protokolu" ile problemimizin güc hesabına helleşansları minimuma endi, manevr imkanlarımız mehdulasdı ve stavka yalnız xarici aleme, diplomatiyaya edildi ki, budan həleki, özünü doğrultmayıb. "Bışkek sazişi" faktiki surətdə "DQR" in leqalllaşması və separatçı qurumun öz dövlət atributlarını artırması üçün zəmin yaratdı. Təqribən eyni təhlükə indi Ukrayna üzərində asılıb.

Doğrudur, istenilen müqa-
yış qüsurludur və burada da
mənqiçı etirazlar ola bilər. Misal
 üçün, bu cür ki, hazırkı Ukrayna
 1994-cü ilin Azərbaycanı deyil-
 və Rusiya işğalına qarşı müqā-
 vimet üçün o, resurslarını heç
 də hamisini xərcləməyib, bu
 üzdən çətin ki, Kremlin aşağıla-
 yıcı "kapitulyasiya sülhü" nə ra-
 zi ola.

Bu qənaətin xeyrinə olan məqamlardan biri də odur ki, Putinin və separatçılardan həmin rüsvayçı planının qarşılığında Poroşenko özünün balanslı sülh planını təklif edib. Həmin plan Ukrayna hərbi birləşmələri ilə yanaşı, Rusiya silahlı qüvvələrinin də bölgədən çıxarılmaması, və quldur dəstələrinin

ması ve quidur destələrinin tət-ksiləh edilməsini nəzərdə tutur. Bundan əlavə, yənə də o dövrün Azərbaycandan fərqli olaraq, Ukrayna öz mübarizəsində tənha deyil. Onun arxasında ABŞ, Avropa Birlüyü, NATO və bütün dünya durub.

Fəqət "A" dedinə, ardınca gerek "B" də söyləyəsan. İş ondadır ki, bu gün Rusiya da 1994-cü ildəki Rusiya deyil. Həmçinin, Qarabağ ixtilafi və Ukrayna hadisələrinin geosiyasi hədəfləri tam fərqlidir. "Qarabağ separatlığı" sovet imperiyasının dağıılma mərhələsində

Şişirdildi ve dağılma məqsədində xidmət edirdi, ona görə də təkçə Moskvanın yox, Qərbin də məraqlarına işləyirdi. O səbəbə münaqışə öz rolunu oynayan- dan sonra böyük dövlətlərin ona xüsusi marağı itdi və münaqışəni sadəcə olaraq, gələcək siyasi oyunlar üçün əlverişli ri-çaq qismində, havadan asılı və-ziyyətdə saxladılar.

"Ukrayna hadisələri" isə Moskvanın velikoderjav eyforiyası və Putinin yeni böyük imperiya yaratmaqla bağlı ambisiyalı planları döneninə təsadüf elədi. Bu konfliktdə Moskva və Qərbin maraqları antoqonist ziddiyət təşkil edir. Odur ki, münaqişənin hazırkı durumda tam dondurulacağının gözləmək çətindir. Bunda nəinki Kiyev və Qerb, ele Rusiyanın özü də maraqlı deyil. Axi, Putindən ötrü Ukrayna son deyil, əksinə, qlobal imperiya planlarını reallaşdırmaq üçün yalnızca başlangıçdır və Kremlin bütün sonrakı addimların taleyi "Ukrayna kampaniyası"nın uğurundan asılı olacaq. Bu xüsusda Putinin Ukrayna planının Azərbaycana, Qarabağ məsələsində

də dəxli var.

Madam ki, Moskvaya atəş-kes yox, Kiyev üzərində və elə həm də ona kömək edən Qərb üzərində qələbə lazımdır, bir daha aydın olur ki, Putinin planı açıq-aşkar məkrli niyyət güdür. Başqa bir formada, ferqli bir şəkilde və başqa içliklə olsa da bu, hər halda "Bışkek barışığı" kimi Azərbaycanın 20 il once düşdüyü təhlükəli tələdir. Ümid eləmək qalır ki, bu tələyə tuş gəlməməkdən ötrü Kiyevin gücü, vasitəsi, müdrikiyi və cəsarəti kifayət edəcək. Özü də məsələ təkcə Kiyevlik deyil, bütün Qərb dünyasının isidir.

Ziyad Qaraxanlı

Əslində gücün hansı tərəfdə olması vüzual effektlərdən də aydın olur. Əgər MDB-nin toplantısı da NATO-nun sammiti qədər diqqət çəkseymi, onda demək olardı ki, güclər təxminən bərabərdir.

Amma indi güc NATO-nun tərəfindədir. Onda bəs nədən Ukrayna prezidenti P.Poroşenkonu az qala iki günün qəhrəmanına çevirən Şimal Alyansı Rusiyaya qarşı qəti hərbi adımlar atmaqdan çəkinir? Güman edirik ki, cavab hamiya bəlli dir - Rusiyaya qarşı savaş açmaq üçüncü dünya müharibəsini, özü də nüvə müharibəsinə başlamaq demək olardı.

Deyilənə görə, bir dəfə A.Eynşteyndən üçüncü dünya müharibəsini nece təsəvvür etdiyini soruşublarmış. Eynşteyn deyibmiş ki, üçüncü dünya müharibəsini deyə bilmərem, amma dördüncü dünya müharibəsində insanlar ox və yayla vuruşaqlaclar...

Ona görə də NATO başqa yolla gedəcək. Bu yolda iqtisadi faktorlara daha çox diqqət yetiriləcək. Artıq indidən bunun əlamətləri görünür. Amma məni ən çox dilxor edən Qərbin Ukraynaya ayırdığı vəsaitlərdir. Onlar bugünkü müharibə teatrı baxımından çox az, olduqca az görünür...

Ümumilikdə isə demək olar ki, Ukraynada konfliktin başlanması digər münaqişələrə, o cümlədən də Qarabağ münaqişəsinə diqqəti artırır. Bunu dərk etmek üçün elə bir ağıl tələb olunur. Qarabağ münaqişesinə diqqət artıb. Hiss olunur ki, Qərb artıq Rusiyaya inanır. Bu gün üçün görünən budur ki, Qərb təşəbbüsü Rusyanın əlinə almağa çalışır.

Fransa prezidenti də xüsusi fəaliq göstərir. Bu yaxınlarında onun Ermənistan və Azərbaycan prezidentlərini görüşəcəyi deyilir. Ona görə də Azərbaycan bu dönüše, proseslərin yeni istiqamətinə hazır olmalıdır.

Qərb təşəbbüsü ələ alır -

Qarabağda atəşkəs pozulub iller

Rusya Qərbin fəallaşdığını və təşəbbüsün onun əlinə keçdiyini görəndə hər dəfə döyük bölgələrində təxribat törədir; Azərbaycan proseslərin yeni istiqamətinə hazır olmalıdır...

Ola bilsin ki, atəşkəs bu dəfə de pozulsun. Səbəbi budur ki, Rusiya Qərbin fəallaşdığını və təşəbbüsün onun əlinə keçdiyini görəndə döyük bölgələrində təxribat törədir.

Ötən dəfə də Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin Fransanın vasitəciliyi ilə görüşəcəyi deyildi. Amma bir anın içində ələm biri-birinə qarışdı, atəşkəs pozulub və prezidentlər V.Putinin təşəbbüsü ilə görüşdürlər. Bu dəfə də belə olı bilər.

Məsələ bundadır ki, Rusiya dünya siyasetində Şimali Koreya kimi dövlətlərə çevrilərək tərəfindən pozulduğunu müəyyən etmək heç də həmişə asan olmur. Bu, çox dələşiq məsələdir. Ona görə də ehtiyatlı və tədbirlər olmaq lazımdır ki, Ermənistanın atəşkəsi pozacağı təqdirdə itki-lər çox olmasın.

Ermənistanın Qərbə bağlılığı bir fiksidiyər. On dənə Qərb

daha deyirik ki, Qərb təşəbbüsü öz əlinə almaq istəyir.

C.Kerrinin və F.Olandın belə bir fikirdə olduğunu bir daha demek təkrarçılıq olardı. Burada əsas odur ki, Ermənistana qətiyyən etibar etmək olmaz. Əger sabah Risiyadan bir siqnal gələse, bu dövlət heç neyə, heç kimə fikir vermədən onun sifariş etdiyi musiqiyə oynamaya başlayacaq.

Bu, onların çoxdanki xasiyyətidir. Təessüf ki, atəşkəs də elə bir şeydir ki, onun kim tərəfindən pozulduğunu müəyyən etmək heç də həmişə asan olmur. Bu, çox dələşiq məsələdir. Ona görə də ehtiyatlı və tədbirlər olmaq lazımdır ki, Ermənistanın atəşkəsi pozacağı təqdirdə itki-lər çox olmasın.

Ermənistanın Qərbə bağlılığı bir fiksidiyər. On dənə Qərb

ölkəsi gələsə belə, onu Rusiyanın planlarından çəkindir, ayıra bilməz. Qərbdə, çox güman ki, bunu bilirlər.

Sadəcə, güclü erməni lobisi Qərbi bütün reallıqlara baxmadan Ermənistana da diqqət ayırmaya vadar edir. Qərbi Ermənistana bağlayan yeganə tel budur və bu tellər uzun illərdir ki, Qərbə Qarabağ münaqişəsində ədalətli mövqə tutmağa və həqiqəti diley getirməyə mane olur; ona görə ki, Qərbdə

Ərdoğanın Qarabağ bəyanatı

Azər RƏSİDOĞLU

Türkiyə prezidenti Ərdoğan yənə də Qarabağ münaqişəsi barədə danışdı. Prezident postuna oturan kimi Ərdoğanın Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı verdiyi bəyanatlar sübuta yetirdi ki, bu problem Ankaramın xarici siyasetində prioritet təşkil edir. Türkiye onunla "bir millet, iki dövlət" olan Azərbaycanın məraqlarını nəzərə almaya bilməz. Digər tərəfdən, Qərblə münasibətlərində Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi Türkiye diplomatiyası üçün önemli rol oynaya bilər.

"Biz Azərbaycana verilmiş vədlərin də yerinə yetirilməsini istəyirik. Bu, yaxşılıq deyil, bu, haqqdır. Bunu yerinə yetirmək lazımdır. Biz bu məsələdə qətiyyətimizi nümayiş etdirəcəyik", - deyə Ərdoğan Ankaranın mövqeyini açıqlayıb.

Türkiyə lideri konkret ad çəkməsə də, belli idi ki, Bakıya verilən vəd məhz Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həlli ilə bağlıdır.

Diger tərəfdən, gələn il İrəvan bütün dünyada "erməni soyqırımı"nın 100 illiyinə həsr edilmiş siyasi kampaniyaya başlayır. Bu məsələdə Bakı və Ankaranın vahid mövqedən çıxış etməsi zamanın tələbidir.

Ankara Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması ilə bağlı sərt mövqə sərgiləcəyini nümayiş etdirir.

Artıq indidən ehtimal etmək olar ki, Ərdoğanın prezidentliyi müddətində Ankara öz diplomatiyasında bir sıra ciddi korrektələr etməli olacaq. Bu baxımdan, "Sürix protokolları"nın reallaşması istiqamətində əməli addımların atılacağı da istisna edilmir.

Bu məsələdə Ərdoğan Bakının mövqeyini nəzərə almışdır. Bəllidir ki, "Sürix protokolları"na rəsmi Bakı keşkin reaksiyalar verir. İstisna deyil ki, Qarabağ məsələsində erməniləri güzəştərlərə vadar etməklə Ankara "Sürix protokolları"ni reallaşdırmaq arzusundadır.

Ərdoğanın bəyanatı da onu deməyə esas verir ki, Ankara Dağlıq Qarabağ məsələsində Azərbaycana real kömək təklif edir və əvəzində Ermənistana Türkiye sərhədlerinin açılması məsələsinə yenidən baxılması təklifində bulunur.

Qərb siyasetçiləri də Ankaraya bölgədə ən önemli oyuncu kimi baxırlar. Belə ki, Qərb siyasetçiləri açıq şəkildə bəyan edirlər ki, Türkiye və İsraildən başqa ABŞ-in bölgədə güvenə biləcəyi digər dövlət yoxdur. ABŞ-da hesab edirlər ki, Amerika qoşunlarının İraq və Əfqanistandan çıxarılmışından sonra regional təhlükəsizliyə görə məsuliyyət daşıyan kimsə olmalıdır. Türkiyənin isə regional güc sahibi kimi qəbul edilməsi rasional yanaşmadan irəli gelir.

İstənilən halda, ABŞ regional münaqişələrə yönelik siyasetdə Ankarani nəzərə almağa məhkumdur.

Vurğulayaq ki, "Sürix protokolu" "Amerika layihəsi" ki mi dəyərləndirilir.

Ərdoğan hesab edir ki, Ankara və Bakı sərhədlerin açılması müqabilində Qarabağ münaqişəsinin həllində əlavə dividəntlər tələb edə bilər. Hazırda bölgədə hökm sürən "ne sülh, ne savaş" kimi pat vəziyyətindən çıxməq və yeni siyasi situasiyanın yaranması üçün sərhədlerin açılması böyük risk olmaqla yanaşı, münaqişənin "ölü nöqtə"dən tərəpəməsi deməkdir.

Ən azı ilkin mərhələdə Qarabağ münaqişəsinə böyük diqqət ayrılaçığı ehtimal olunur. Bu diqqətin Azərbaycanın maraqlarına cavab verə biləcəyini də vurğulaya bilərik.

Türkiyə ilə əlaqələrdə dərhal çox Ermənistana maraqlıdır. Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsində və "erməni soyqırımı" məsələsində İrəvanın tutduğu radikal mövqə bu ölkəni önemli layihələrdən kənardan qoyub. Ermənistən ölkənin geleceyini qurban verərək, Rusyanın forpostu məsəsi ilə razılışmalı olub. İrəvanda anlayırlar ki, Türkiye ilə sərhədlerin açılması Ermənistən üçün nticatdır.

"Sürix protokolları" reallaşsara, bölgəyə əlavə maliyyə yatırıla bilər. Məhz bu səbəb Ankara və İrəvanın diqqətin çəkən əsas amillər sırasındadır.

Daha bir məqam isə ondan ibarətdir ki, sərhədlerin açılması əvəzində işğal altında olan Azərbaycan ərazilərinin bir qisminin azad olunması müşahidə edilə bilər. Qərb yatırımlarını sərbəst şəkildə bölgəyə yerləşdirmək üçün, iqtisadi tənəzzülde olan Ermənistəni buna vadar edə bilər. İstisna deyil ki, Ərdoğanın bəyanatları elə buna hesablanıb...

"Ərdoğan Obamadan Güləni istəyəcək" proqnozları doğruldu

Türkiyə prezidenti amerikalı həmkarı ilə görüşündən danışdı

"Prezident Obama ile "paralel yapı"ni müzakire etdi". Mu-savat.com yazır ki, bu sözəri Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan sentyabrın 5-də NATO-nun Uelsdə keçirilən zirvəsində Ağ Evin sahibi ilə görüşü haqqında ilk açıqlamasında deyib.

Yada salaq ki, təkbətək görüş 1 saat yarım davam etsə də, tərəflər mediya təfərruatları açıqlamamışdı. Prezident Ərdoğan deyib ki, ABŞ "paralel dövlət"lə bağlı Ankaradan geniş informasiya isteyib: "Bizdən bilgi tələb etdi. Bütün sənədləri Vəsiqntona təqdim edəcəyik".

Ərdoğan onu da bildirib ki, saat yarım sürən görüşmədə

ABŞ-Türkiyə münasibətlər mo-deli ilə bağlı qısa, Ukrayna, Su-riya, İraq, Liviya, Misir, Fələstin məsələləri ilə bağlı detallı mü-

zakirə aparırlar: "Əsas müzakirələrimiz isə Türkiyədə paralel dövlət yaradılması cəhdleri haqqında oldu. Bu haqda hör-

məlti prezidente fikirlərimizi çatdırıq, təhlükəsizlik qüvvələrimizin bu məsələ ilə bağlı ciddi işbirliyinə ehtiyac olduğunu vurğuladıq. Bu məsələ ilə bağlı həm milli təhlükəsizlik qüvvələrimiz, həm də xarici işlər nazirliyimiz six əməkdaşlıq edəcək. Ümid edirəm ki, bu sürət içərisində həm Türkiyədə, həm də ABŞ-dakı gelişmələr fərqli nəticələrin əldə edilməsinə imkan yaradır. Hələlik ABŞ bu haqda detallı bilgi istəyir".

Türkiyə prezidenti bildirib ki, prezident Obama ilə davamlı təməs olmaq razılığına gəlib-lər: "Ola biler, yaxın zamanlarda gözənlənilən BMT Ali Şurasının toplantısında bir daha görüşək. Obamanın prezidentliyində 2 ili qalib. ABŞ qanunlarına görə, o, artıq prezident postuna namizəd ola bilməz, ancaq partiyasının şansını artırmaq üçün üzərində bir yük var. Bu arada bölgəmizdə hər hansı gelişmələr olsa, biz təkrar görüşə, müzakirələrimizi davam etdirə bilərik. Önəmlü olan dövlətlərin bütün mexanizmlərinin işə salınaraq bölgəsəl və qlobal problemlərin çözülməsinə imkan yaratmaqdır".

□ Aygün MURADXANLI

Hökumətin yas mərasimlərində ehsan israfçılığı edilməsinə qarşı tövsiyəsi icra olunmağa başlanıb. Bir sıra rayon və şəhər icra hakimiyyətlərinin tapşırığı əsasında icra nümayəndələri hüzur mərasimlərinə gedərək yas sahiblərinə göstəriş verirlər.

Yasamal rayonunun icra başçısı İbrahim Mehdiyev də yas mərasimlərində israfçılığın karşısını almaq üçün tapşırıqlar verib. Axar.az xəber verir ki, öten gün Yasamal ərazisində təşkil olunmuş hüzur mərasimləne polis və icra əməkdaşları gəliblər. Onlar hökumətin tövsiyəsini yada salaraq, israfçılıq etməməyi tapşırıblar.

Yas mərasiminin sahibi icra nümayəndəsinin xəbərdarlığını qəbul etdiyini, ayrı-seçkilik qoymayacağının tapşırıqları verib. Axar.az xəber verir ki, öten gün Yasamal ərazisində təşkil olunmuş hüzur mərasimləne polis və icra əməkdaşları gəliblər. Onlar hökumətin tövsiyəsini yada salaraq, israfçılıq etməməyi tapşırıblar.

R.Cəbrayılovun sözlərinə görə, icra başçısının bu tapşırıqları rayon ağısaqqalları tərefindən də müsbət qarışınab. Artıq bəzi yas mərasimlərində tövsiyəyə əmək edilməsinə başlanıb.

Ancaq Şəmkirdə yas mərasimində gərginlik yaşanıb. Bələdiyyə sədri yaxşı hələləyi, molla çadırı buraxılmayıb. Bu məlumatı virtualaz.org saytına yas mərasimində iştirak edən jurnalist Aynur Elgünəş verib.

O bildirib ki, Şəmkirin Del-lər - Cirdaxan kəndində (Cəfər Cabbarlı) yas mərasimine gələn kənd bələdiyyəsinin sədri Xəqani Hüseynov süfrəyə halva qoymasına icazə verməyib. Ev sahibləri Bakıdan və uzaq yoldan yas mərasimində iştirak etməyə gələnlərin olduğunu bildirərək süfrəyə heç olmasa pendir-çörək qoymasını istəyiblər. Lakin bələdiyyə sədri buna icazə verməyəcəyini, eks halda çadırı söküre cəyini bildirib.

Bələdiyyə sədri onun bu xəbərdarlığına etiraz edən A. Elgünəş kənddən qovduracağını deyib: "Bələdiyyə sədri bunun qadağan olmadığını, yalnız tövsiyə xarakteri daşıdığını bildirdim. Ona Dini Qurumlara İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlının bu barədə açıqlamasını xatırlatdım. Bələdiyyə sədri bildirdi ki, "Mübariz Qurbanlı kimdir ki?

Bizim rayonun öz icra həkimiyəti var və biz onun qərarlarını yerinə yetiririk. Sənide bu kənddən qovduracaq. Bakıda necədirse, bizdə də elə olacaq".

Yoxa bərabər tələbə təqaüdləri

Hətta prezident təqaüdü alanlar da özünün normal yaşayışını və təhsil qayğılarını qarşılamaq imkanında deyillər, bəs çıxış yolu?..

Tədris ilinin başlanmasına artıq sayılı günlər qalıb. Bu günü daha çox sabırsızlıkla və həyəcanla gözlayen isə yeni tələbə adımı qazanmış gənclərdir. Bu il Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası tərəfində keçirilən qəbul imtahanında 9 nəfər 700 bal - rekord bal yığaraq ölkə birinciləri olublar. Digər tələbələrden onları fərqləndirən isə prezent təqaüdü almaları olacaq.

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyev 2013-cü ildə ali məktəb tələbələri üçün prezident təqaüdünün artırılması haqqında fərman imzalayıb və təqaüd 15 manat artırılaraq 165 manat olub. Ümumiyyətlə Azərbaycan tələbələrinin aldığı təqaüd dəiger ölkələrin tələbələrinin aldığı təqaüd müqayisə etsək, aradakı böyük fərqli dərhələr Görünür. Təqaüd tələbənin ancaq günələlik çay, yemək, ən yaxşı halda isə kiraya pulunu ödəyir. Kitab, dəftər və təhsilə bağlı digər xərcləri üçün pul qalmır.

Xarici ölkələrdə tələbələrə təqaüdə yanaşı müəyyən güzəştlər də edilir. Məsələn, Rusiyada tələbələr yataqxanalarla təmin edilir. Bu da azərbaycanlı tələbələrden fərqli olaraq onları əlavə xərcdən azad edir. Ermənistanda isə tələbələr üçün nəzərdə tutulan təqaüdlər minimum yaşayış həddinə bərabərələşdirilib. Eyni zamanda Avropanın digər ölkələrində və ABŞ-da tələbələr üçün xüsusi təqaüd proqramları var. Hətta inkişaf etmiş ölkələrin əksəriyyətində üçüncü ölkələrdən gələn tələbələr üçün xüsusi təqaüdlər nəzərdə tutulub. Müxtəlif məbləğlərdə olan bu təqaüdlər tələbənin aylıq xərclərini ödəmək üçün kifayət edir.

Məsələn, Fransada belə təqaüdlər 350 avrodan aşağı olmur. ABS universitetlərində isə bu tip təqaüd proqramları tələbələrin xərclərini 80 faizə qədər azaldır. Belə ki, təqaüd alan tələbə hətta təhsil haqqı ilə bağlı güzəşt də əldə edə bilir. Eyni zamanda ABŞ-da tələbələr komfortlu yataqxanalarla təmin edilir. Təhsil müddətində isə tələbələr dövlətin hesabına yüksək seviyyəli tibbi xidmətdən də istifadə edə bilərlər.

Bəs Azərbaycanda tələbəyə verilən təqaüd onun normal yaşayışını təmin edə bilirmi? "XXI əsr" Təhsil Mərkəzinin rəhbəri Etibar Əliyev tələbə təqaüdlərinin az olduğunu və artırılmasının vacibliyini bildirdi: "Bizdə prezident təqaüdü çox azdır. Təxminən bunu iki dəfə artırmaq olar. Ancaq bu, siyasi qərar olmalıdır. Yəni bu ölkə başçısının adına olan təqaüddür. Prezident təqaüdü digər tələbələrin aldığı təqaüddən çox sayılır. Ancaq indiki yaşayış seviyyesini təmin etmək və hansısa təhsil ləvazimatının alımaq üçün bu vəsait də azdır. 700 bal toplayan tələbələrin sayı bir o qədər çox deyil. Onlar üçün situmullaşdırıcı tədbir barədə düşünmək olar. Ali məktəbin özü də hər hansı addım atı biler ki, bu tələbələr daha çox təqaüdə təmin olunsun. Digər tələbələrin də təqaüdləri azdır. Təkcə kiraya xərclərini və tədris ləvazimatlarını buraya əlavə etsək gərək ki, tələbələrin aldığı vəsait buna yetmir. Bu da çox vaxt tələbələrin dərsdən sonra işləməsinə səbəb olur. Bu hal şübhəsiz ki, təhsildən yarınma hallarına və vaxtı vaxtında dərslərə hazırlaşmaq tendensiyasını ortaya qoyur. Ona görə də tələbələrin təqaüdlərinin qaldırılması istiqamətində Təhsil Nazirliyi hökumətə müraciət etsə yaxşı olar. Kiraya haqları da çox bahadir. Bunu yalnız bir yolu ola bilər ki, qalmaq üçün yataqxana imkanları olmayan tələbələrə təqaüddən əlavə müəyyən bir ölçüdə vəsait verilsin. Mənə ele gelir ki, buna ali məktəblərin imkanı çatı bilər. Bir nüansı qeyd etmək lazımdır artıq ali məktəblərimizdə ödənişli təhsil 70 faizdən çoxdur və ali məktəblər külli miqdarda vəsait qazanır. Bu vəsaitin də əsas hissəsi təhsilin keyfiyyətinə xərclənmər".

Bazar qiymətləri ilə tələbə təqaüdlərini müqayisə edən iqtisadi ekspertlər də tələbə təqaüdü ilə bir ay keçinməyin mümkün olmadığı qənaətindədirler.

□ Günel MANAFLİ

Ölkə boyunca total ehsan qadagaları başlandı

Gəncə ilə Sumqayıtın ardından Yasamal və Salyanda da yas mərasimlərində təmtəraqlı süfrə açılması yasaqlandı; Şəmkirdə isə müsavatçının hüzründə bələdiyyə sədri çadırı sökməklə hədələdi

Müzəffər Baxışov:
"İcra başçısı kimdir ki, bələdiyyə sədrinə əmr verə, yas mərasiminə get, məclisə nəzarət et..."

dedi ki, sən bunun qadağan olmadığını deyərək burada provokasiya tərəfdərən. Bizim rayonun öz qərarıdır və bu qərar icra edilir".

Qeyd edək ki, yas mərasimi keçirilən şəxs Nizami Əliyev Müsavat Partiyasının rayon təşkilatının sədri olub.

Bələdiyyə sədri isə virtualaz.org-a deyib ki, rayon rəhbərliyinin öz qadağası var: "Bu, bizim rayon rəhbərliyi tərefində qəbul edilən qərardır və bunu icra edirik. Sentyabrın 1-dən bu qadağalar tətbiq edilir".

X.Hüseynov daha sonra qafqazinfo.az-a bildirib ki, bu qaydalar məcburi deyil: "Rayon səviyyəsində ümumi olaraq qəbul edilib, hər kəs də razıdır. Dəfn günü xurma, çay, halva, göyərti, pendir və çörək olmalıdır. 3 günü də eyni şəyler veriləcək. Həmin gün məşərə sökülcək. Dördüncü gün də yas evdə olacaq. Yeddi mərasimi olmayıacaq. Bakıda necədirse, bizdə də elə olacaq".

"Yeni Müsavat"ın dini yazarı Kənan Rövşənoğlunun sözlərinə görə, İslama ehsan anlamı yoxdur: "Bu, ölü üçün vacib deyil. Sadəcə, hüzur mərasimine gələn qonaqacdırsa, süfrəyə yemək qoya bilərsən. Ancaq konkret Azərbaycandakı qadağaya gəlince, hökumətin bu qərarı müsbətdir. Vətəndaşlar illərdə ki, israfçılıqdan şikayətlənirdilər".

K.Rövşənoğlunun fikrincə, ehsan məhdudiyyətində normativ qəbul olunmalıdır: "Bir rayonda çay, xurma, halvaya icazə verilir, digərində göyərti, pendir və çörək qoyma qadağan olunur. Bir normativ yoxdur ki, ölü sahibi də işini bilsin. Bununla bağlı qanun da qəbul edilmeyib. Ona görə yuxarıdan gələn göstərişdən yeri idarəetmə orqanları sui-istifadə edir, vətəndaşlığı eziyyətə salır, incidir. Yaxşı olar ki, tövsiyə xarakterli bir normativ qəbul olunsun. İnsanlar ehsan süfəsine nələr qoymaqla lazımlı olduğunu bilsinlər. Ümumən, israfçılıq dində günah və haramdır".

Hüquqsunas Müzəffər Baxışov qeyd etdi ki, dövlət heç kimə bunu qadağan edə biləməz. Hüquqsunasın sözlərinə görə, prezident və yaxud Nazirlər Kabinetin səviyyəsində normativ akt qəbul etmək qeyri-mümkündür.

M.Baxışov deyir ki, insanların adət-ənənesi var və hər kəs öz mülkiyyətində olan əmlakını yas mərasimində sərf edir: "Bunu yalnız təbliğat işləri, maarifləndirmə ilə həyata keçirmek olar. Bu halda ümumi qayda qəbul edilir. O da çox çətin və uzun prosesdir. Ancaq Şəmkirdə bələdiyyə sədri icra başçısından göstəriş alıbsa, o halda hər iki vəzifəli

□ E.SALAMOĞLU

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

NATO

-nun Uels sammiti Ukrayna da daxil, postsovət məkanı ilə bağlı mühüm qorarların qəbulu ilə tarixə düşdü. Təbii ki, Güney Qafqaz və oradakı etnik-ərazi münaqişələri də diqqətdən yayılmadı. Təqdirəlayiq haldır ki, qəbul edilən Uels bayannamesində NATO-nun keçmiş sovet respublikalarının ərazi bütövlüyü və suverenliyini müdafiə elemək əzəməni birmənalı əksini təpib.

"NATO Ermənistənin, Azərbaycanın, Gürcüstənin və Moldovanın ərazi bütövlüyü və suverenliyini müdafiəsi ilə bağlı öhdəliklərinə sadıqdır. Mövcud şəraitdə alyans Cənubi Qafqazda və Moldovada münaqişələrin beynəlxalq qanunvericiliğə əsasında və dinc yolla həllinə yönəlik səyləri dəstəkləməkdə davam edəcək", - deyə sənədə qeyd edilir. Yekun bəyannamənin postsovət məkanındaki münaqişələrə aid hissəsində daha sonra deyilir: "Bu konfliktlərin üzüçü şəkildə da-

"Ermənistəndəki hərbi rejim öz xalqını inforsasiya vakuumunda saxlayır"

Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi işgalçı ölkənin Müdafiə Nazirliyinin bəyanatına sərt cavab verib

Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi (MN) Ermənistən Müdafiə Nazirliyinin bəyanatına cavab verib. APA-nın MN-in rəsmi saytına istinadən verdiyi məlumatə görə, MN-in cavabında İrəvandakı hərbi-siyasi rejimin növbəti dəfə Ermənistən Müdafiə Nazirliyinin yaydığı bəyanatla ölkədəki acımacaqlı vəziyyəti etiraf etmək məcburiyyətində qaldığı bildirilir.

Qeyd olunub ki, Ermənistəndən fərqli olaraq Azərbaycanda Silahlı Qüvvələrin şəxsi heyətinin döyüş hazırlığı, mənəvi-psixoloji vəziyyəti dövlətimizin və onun rəhbərliyinin diqqət mərkəzində olduğu kimi, hərbi qulluqçuların sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması və maddi-texniki təminatının artırılması Azərbaycan prezyidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin birbaşa nəzaretiindədir.

"Həqiqətən də ağır iqtisadi vəziyyət, yoxsulluq səviyyəsinin yüksəlməsi, inflyasiymanın sürətlənməsi, demoqrafik durum, Kütləvi miqrasiya Ermənistəndəki sosial-iqtisadi şəraiti partlayış həddində çatdırır. İyləyin sonları və avqustun əvvəllerində qoşunların temas xəttində xeyli sayıda canlı qüvvə sərdən itki verən erməni tərəfi bu gün də özünə gələ bilməyib. Düşmən tərəfinin hərbi rejimi həmişə olduğu kimi yene də həqiqətə uyğun olmayan məlumatları qəsdən erməni ictimaiyyətinə zorla qəbul etdirir və onu inforsasiya vakuumunda saxlayır.

Bir çox beynəlxalq iqtisadi layihələrdən kənarda qalan Ermənistəndən hərbi-siyasi rejimi daxili problemlər həll etmək əvəzinə, erməni xalqının fikrini əsas məsələlərdən yayındırıraq günahı Azərbaycan tərəfində görməyə üstünlük verir. Ermənistəndən hərbi potensialının və iqtisadiyyatının bütövlükde ayrı-ayrı xarici dairələrin əlində cəmləşməsi, silahlanmadakı hərbi texnikanın döyüşə hazır vəziyyətdə olmaması və taktiki-texniki baxımdan köhnəlməsi, peşəkar hərbi təhsil sisteminin tam formalşamaması, ordudaki intizamsızlıq, korrupsiya, qeyri-döyüş itkilerinin, yoluxucu xəsteliklərin, çağırışdan boyun qaçanların sayının keskin suretdə artması, demoqrafik vəziyyətə əlaqədar hərbi hissələrde və on xətdə əsgər çatışmazlığı, bu səbəbdən də onların əvəzinə qeyri-peşəkar yerli əhalinin sənəgərlərdən istifadə edilməsi, müqaviləli xidmətə keçid adı altında kriminal keçmişə sahib və Ermənistən müxtəlif olyarx dairələrinin nazaretiində olan silahlı qruplaşmaların üzvlərinin orduya cəlb olunması qonşu dövlətin hərbi təhlükəsizlik sektorunun hansı vəziyyətdə olmasına açıq-aydın nümayiş etdirir", - deyə MN-in cavabında vurğulanıb.

Qarabağ

Ermənilərin Uels

Umidişlərinə sarsıcı zərbə

İşgalçi tərəfin NATO-nun yekun sənədinə Qarabağ üçün öz müqəddəratını təyin etmə bəndini salmaq səyləri fiasko oldu; alyans Azərbaycanın ərazi bütövlüğünü bir daha dəstəklədi, Sərkisan özü də bu sənədə imza atdı; üstəlik, Türkiyənin Qərb üçün önəminin artdığı üzə çıxdı...

vam eleməsi hələ də xüsusi narahatlı doğurur, çünkü belə vəziyyət bölgə sakinlərini Avroatlantik birləşmənin üzvü olmaq imkanından məhrum edir".

Qeyd edək ki, Sərkisan NATO-nun bundan əvvəlki iki sammitinə (2010 və 2012) qatılımın yoxdur. Həmin sammitlərin yekun sənədlərində də Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə dəstək əksini təpib. Bu dəfə erməni tərəfi belə bir ümidi toplantıya təşrif buyurmuşdu ki, yekun bəyannamədə nəhayət, Dağlıq Qarabağ ixtilafının həll prinsiplərindən biri kimi və "Madrid prinsipləri"ndə deyilən şəkildə öz müqəddəratını təyin etmə hüququ da salınacaq.

Lakin bu, baş vermedi. Alyans özünün yekun sənədində ənənəsine sadiq qalaraq bir dəfə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyini birmənalı müdafiə elədiyini ortaya qoydu. Üstəlik, məlum oldu ki, Serj Sərkisan özü də bu sənədi imzalayıb. Halbuki, illər önce, Köçəryan dönməndə Ermənistən parlamentinin qəbul elədiyi qərra əsasən, Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın ərazi kimi göstərildiyi heç bir sənədə Ermənistən rəsmiləri imza ata bilmez.

Ermənilərin arzusu həm də ona görə gözlərində qaldı ki, müqəddərəti təyin etmə haqqından danışmağın indi ümumiyyətlə, zamanı deyil, çünki Rusiya Ukraynanın böyük bir ərazi-sini (Krim, Donbas) məhz bu bəhənə ilə işğal edib.

Erməni tərəfinin başqa gözləntisi, Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla ABŞ prezidenti Barack Obama arasında sammit çərçivəsində gö-

Rusiyalı politoloq: "ABŞ və Fransa Qarabağ təşəbbüskarlığında Rusiyadan önə keçməyə çalışır..."

rüşün baş tutmayıacağına idi. Bu arzuları da gözlərində qaldı. Ərdoğan NATO liderləri ilə görüşdə nəinki Qarabağ vədinin üstündə durdu və alyansın Azərbaycana verdiyi vədləri yerinə yetirməli olduğunu yadsıdı. Qarabağ probleminin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll edilməli olduğunu bildirdi, eyni zamanda Obama ilə görüşürək saat yarım səhərə eledi. Sözsüz ki, Türkiye Amerika üçün, NATO üçün sıradan bir dövlət olsaydı, 90 dəqiqəlik müzakirələrə de lüsum qalmazdı.

Bu, bir daha qardaş ölkənin Qarabağ ötrü öneminin göstəricisidir və əlbətə ki, Qarabağ münaqişəsi kimi ağır problemi olan Azərbaycanın da maraqlarına uyğundur. Bu, həmçinin,

Türkiyənin Güney Qafqazda münaqişələrin həllində potensial olaraq oynaya bilecəyi pozitiv rolu etirafıdır.

Ankaranın konkret olaraq

Qarabağ nizamlanmasına cəlb olunması bu potensialın açılmasına gətirə, region ölkələrinin, Qarabağ köklü maraqlarına yardımçı ola, Rusyanın bölge üzərində destruktiv xarakterli nezətini zəiflədə bilər. Təsadüfi deyil ki, nüfuzlu avropalı konfliktoqlardan olan Amanda Pol bir neçə gün önce Minsk Grupu çərçivəsində aparılan danışqların perspektivinə toxunaraq belə bir fikir işlətmədi ki, danışqlar prosesində Türkiyəni de qoşmaq lazımdır.

***
Uelsdə Azərbaycan və Ermənistən prezidentləri - İlham

rindən xəbər verir: "Bunun təsdiqlərindən biri də prezidentlərin Con Kerri ilə üzürtəli görüşünün zahire planlaşdırılması sayila biler. Görüş haqda informasiya yalnız cümlə axşamı, Dövlət Departamentinin saytında peydə olub. Bu da o deməkdir ki, son ana kimi, Birleşmiş Şəhərlər görüşün baş tutacağına elə də əmin olmayıb. Buna kimi yalnız Ceyms Uorlikin təşəbbüsü olmuşdu. Bu da prezidentlərə Uelsdə bir araya gelməklə bağlı ünvanlanan çağırış iddi".

Politoloqa görə, Qərbin təşəbbüskarlığı ələ almağa çalışmasının başqa bir təzahürü görüş vaxtının və yerin seçilməsindən görünür: "Cəmi bir ay qabaq və Soçi də Putinin iştirakı ilə raund keçirilmişdir. Diqqət edin, əger Azərbaycan və Ermənistən prezidentlərini görüş vaxtı və yeri xüsusi olaraq uzun müddət müzakirə edilir, razılışdırılırsa, konkret halda Kerri və Olland sözün hərfi mənasında fürsət bilib Əliyev və Sərkisanla görüşdülər ki, sadəcə, danışqlar aparsınlar..."

Lakin Soçi görüşü kimi, prezidentlərin üzürtəli Uels teması da konkret bir sənədin və ya heç olmasa, ortaq bəyanatın qəbul edilməsi ilə nəticələnmədi. Qısa müddət sonra Fransa prezidentinin vasitəciliyi ilə reallaşacaq növbəti görüşdən də real nəticə gözləməyə dəymir. Ən azı, iki mühüm səbəbdən: 1. Qarabağ məsəlesi vasitəçi güclər arasında əfsuslar olsun ki, hələ də nüfuz savaşçı, psixoloji savaş predmeti qismindədir. 2. Qərbi Rusiya kimi Ermənistənla da işğalçı kimi davranmağa hazırlaşır.

Eks-nazirin xalası oğlunun qatili tutulmayıb

20-25 yaş arasında olduğu ehtimal edilən qatilin fotorobotu hazırlanıb

Əvəz Əlekberov

Bakıda yaşadığı evin qarşısında öldürüldən 1964-cü il təvəllüdü Füzuli Haqverdi oğlu İsgəndərovun qatili tutulmayıb. Nizami Rayon Prokurorluğunundan verilən məlumat görə, hazırda qatilin tutulması istiqamətində işlər davam etdirilir. F.İsgəndərov Daşmazın Dövlət Reyestri Xidmətinin reisi Arif Qaraşovun müavini olub. O, keçmiş maliyyə naziri Əvəz Əlekberovun xalasını oglunu öldürdüğünü iddia etdi.

F.İsgəndərov yaşadığı Babek prospekti ev 17-nin yaxınlığında öldürülüb. Bildirilir ki, qatil F.İsgəndərova məxsus qarajın yaxınlığında dayanıb və onu gözleyib. F.İsgəndərovun qaraja tərəf yaxınlaşan zaman qatil ona bir neçə biçaq zərbəsi endirib, daha sonra isə onun boğazını kəsib və İsgəndərovun evinə yollanıb. Mənzildə qarşısına çıxan F.İsgəndərovun 14 yaşı qızı Əminə İsgəndərovanın boğazına biçaq direyən qatil ondan qızıl-zinət əşyaları və pulların yerini göstərməsini isteyib. Həmin vaxt F.İsgəndərovun həyat yoldaşı bu səhnəni görərək qatıldən aman diləyib. Maskada olan cina-yətkar qızı buraxaraq qadına hücum çəkib. Qadın ona hücum çəkən cinayətkarın üzündən maskasını çıxara biliib. Ona evdə olan qızıl-zinət əşyaları və pulları verəcəyini deyib. Bundan sonra sakitləşən qatil ona verilən 50 manat və qızıl-zinət əşyalarını götürərək mənşət tərk edib. Sonradan qarajın yanında F.İsgəndərovun qan gölmeçəsində meyiti aşkarlanıb. Məhkəmə tibb ekspertləri onun bədəni üzərində 20-ye yaxın biçaq xəsərəti müyyəyen ediblər. İştintaqcılar belə qənaətə gəliblər ki, F.İsgəndərov qatilinə güclü müqavimət göstərdiyindən ona çoxsaylı biçaq xəsərətləri yetirilib. Qatil onun boğazını kəsməkələr müqavimətinə qıra biliib. Sentyabrın 1-də vəhşicəsinə öldürülən F.İsgəndərov bundan 2 gün əvvəl - avqustun 29-da qızına toy edibmiş. İştintaqcı gümən edir ki, cinayətkar F.İsgəndərova toydan yaxşı pul qaldığı qənaətində olub və buna görə ona, sonradan isə evinə basın etməkələr pullara sahiblənmək isteyib. Əsas götürülən bu versiya üzərində iş gedir. Cinayətkarın mümkün fotorobotu hazırlanaraq bütün polis idarələrinə göndərilib. Qatilin 20-25 yaşlarında olduğu ehtimal edilir. Faktla bağlı cinayət işi başlanıb.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Rusiyadan Azərbaycana gələnlər dəhşətli avtoqəzaya düşdülər

Balakən rayonunda bas verən yol qəzasında bir nəfər ölüb, üç nəfər isə xəsəret alıb. Hədəfən dünən səhər saatlarında Yevlax-Zaqatala-Gürcüstan sərhəd magistral yolu Balakən rayonunun Kətex kəndi ərazisində keçən hissəsində baş verib.

Balakən rayonu Meşəşəbul kənd sakini, 1966-ci il təvəllüdü Ramazan Əzziz oğlu Drinçov idarə etdiyi "Mercedes" markalı, 99-CJ-806 dövlət nömrə nişanlı minik avtomobili ilə Balakən rayonu istiqamətində hərəkətdə olarkən, idarəetməni itirməsi səbəbindən maşını yoluñ kənarındaki beton işqi direyinə çırıplıb.

Nəticədə müxtəlif dərəcəli bədən xəsərətləri alan sürücü Ramazan Drinçov, onun sənəsinin 1960-ci il təvəllüdü Əli Ramazan oğlu Cüçüyev, 1956-ci il təvəllüdü Həlimət Ramazan qızı Varşayeva və 1962-ci il təvəllüdü İsa Məhəmməd oğlu Hetayev Balakən Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına (RMX) çatdırılıblar.

Balakən RMX-dan verilən məlumatə görə qəza nəticəsində xəstəxanaya daxil olan yarallardan Ramazan Drinçinovun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb. Digər yaralların vəziyyəti orta ağır qiymətləndirilir. Faktla bağlı araşdırma işi aparılır.

Qeyd edək ki, qəzaya düşənlər Rusiyanın Mahaçqala şəhərindən Balakən rayonuna evlərinə gəlirlərmiş.

Azərbaycanda xörək duzunun kustar üsulla çıxarıldığı məkanlardan biri Bakıdakı Masazır duz gölüdür. Göl Novxanı və Masazır kəndləri arasında yerləşir. Əvvəller bu kəndlərin əhalisi yay aylarında göldən duzu yığaraq qurudur, həm mətbəxdə istifadə edir, həm də satıb qazanc əldə edirdi. Ancaq indi bu proses əsasən "Azərsun" şirkətinə məxsus zavod tərəfindən həyata keçirilir.

Bakı duzunun istehsal prosesi və yiğimi haqqında məlumat toplamaq üçün Masazır gölüne yollandıq. Yol boyu rəngi qırmızıya çalan, sahilə aq duzlaqla örtülmüş bu gölün kənarında heç kim göze dəymirdi. Duz yığanların izi ilə Novxanı kəndinin içərilərinə doğru irəliyək.

Kənd camaati deyir ki, son 4 ilde "Azərsun" şirkəti Masazır gölünü özələşdirilib və heç kim gölün etrafına buraxır. Yol boyu gölün kənarlarına çəkilən hasar da etrafda yaşayan sakınların buraya girişini engellemək üçündür. Sakınlər köhnə qazanc mənbələrinin əllərindən çıxmışından narazıdır. Deyirlər ki, göl özələşdiriləndən sonra kənddə işsizlərin sayı artıb.

"Ərazini hasara alıb, heç kimi buraxmırlar"

Novxanı sakini Əhməd Səlimovun sözlerinə görə, əvvəller kənd camaati çörəyini o göldən çıxarırdı: "Bakıda aq şanı dəyəndə duzun yiğim vaxtı idi. Elə təxminen, bu vaxtlar. Bütün kənd bu göldən duz yiğib qurudub satırıldı. Bir vedre duzu 50 qapıya, ya da kisəsini 2 manata verirdik. Duzu keyfiyyətinə görə bir neçə yerə böldürük, təmiz duz mətbəxdə istifadə olunur, texniki duz isə təsərrüfat işlərinə sərf edilirdi. Buradan rayonlara da duz göndərirdik. İndi isə gölün kənarına hasar çəkilər. Heç kim yaxına buraxmırlar. Duz zavodu var burada, oranın işçiləri yiğib zavoda getirir və emal edirlər. Səbəb də onu göstərdilər ki, bu duzun yodu yoxdur, xəstəliyə səbəb olur. Ancaq bu yalan söhbətdir. Çünkü yüz illərdi bu kəndlərin camaati o duzla qidalanır, heç kimdə xəstəlik yoxdur, hamısı da tam sağlamdır. Əvvəl camaat hasarın çəkilməsinə etiraz etdi. Sonra polis gətirib camaati dağıtdı. İndi heç kim səsini çıxartırıb."

"Xalqın təbii sərvəti özünə qadağan olunub"

"Azərsun" şirkətinin duz zavodunda emal prosesi ilə tanış olmaq üçün zavoda üz tutsaq da çəkiliş üçün icazə vermedilər. Bu səbəbdən duzun göldən yiğilma prosesini əyani şəkildə göstərməsi üçün Əhməd dayı ilə birgə "Masazır gölü"-nün hasarına alınmamış hissəsinə yollandıq. Əlinə bel alıb, ayaqyalın duz gölüne girən Əhməd dayı ilər sonra köhnə peşəsinə qayıtmışa sevinirdi: "Duz müqəddəs nemətdir. Hədilərdə var ki, Həzərəti Fatimənin kəbini duzla kəsilib. Bizim xalqın adətidir ki, əziz qonağı duzla qarşılıyalarlar. Allahın bize bəxş etdiyi bu nəmeti yasaqlamağa heç kimin haqqı yoxdur".

Müsahibim deyir ki, biz duz istehsalının bir əldən aparılmamasına, zavodda emal olunması

Cörəyi duzdan çıxanlar

Əməkdaşımız Masazır duz gölündə gördüklərindən və üzləşdiyi hədədən yazır; yerli camaatın "Azərsun" a təklifi var: "Əvvəller olduğu kimi, duzu göldən biz yığaq və zavoda təhvil verək, təki çörəyimizi əlimizdən almasınlar..."

na qarşı deyilik, ancaq bizim də ancaq şirkət pulu o qədər az verdi ki, heç kim o pulu bu əziyətli çəkmək istəməz. Bir maşın duz çıxarıb, yükleyib zavoda aparmalıydı ki, 20 manat pul alısan".

Gölə yaxınlaşmaq qadağan imiş...

Əhməd dayı bu sözləri daşıqlıqca, sudan çıxardığı duzu qalaqlayır. Ancaq nə onun bu

sevinci, nə də bizim çəkiliş prosesi uzun çəkmir. "Azərsun" MMC-nin əməkdaşları yaxınlaşaraq burada çəkiliş aparmağın qadağan olduğunu deyirlər: "Bu göl "Azərsun" zavodunun tərkibindədir, şirkət bu gölü alıb. Şirkətin icazəsi olmadan burada çəkiliş aparmaq olmaz. Bunun üçün mətbuat xidmətdən icazə almalsınız. Əger çəkiliş davam etsəniz, sizi polis şöbəsinə aparmalı olacaqıq..."

Bu yerde ortaya maraqlı suallar çıxır: xalqın təbii sərvəti hansı şirkət tərəfindən özələşdirilə bilər? Hər hansı gölə çəkiliş aparmaq və informasiya toplamaq üçün kimdən icazə alınmalıdır? Şirkət əməkdaşlarının bu hərəkəti jurnalistic informasiya əldə etmə imkanlarının məhdudlaşdırılması demək deyilmə?

Bu sualları cavablandırı həlqəsündən Ələsgər Məmmədli deyir ki, göller dövlətə məxsusdur və onların özələşdirilməsi hüquqən mümkün deyil: "Dövlətə məxsus təbii sərvətlər özələşdirilə bilər. Sadəcə, orada duz emal etmək üçün hansısa özəl şirkət lisenziya verile bilər. Bu isə həmin ərazidə çəkilişin qadağan olunmasını mümkün-süz etmir. Ora ictimaiyyətə açıq yerdir və çəkiliş aparıla bilər. Ayrica, hətta özəl mərkəz olşa belə, əhalinin sağlamlığına, qida məsələsinə aid olduğundan jurnalist "KİV haqqında" Qanunun 8 maddəsinə əsasən oradan informasiya toplayıb yaya bilər. Jurnalistic fealiyyətinə mane olmaq İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 186-cı maddəsinin pozuntusudur. Əger qəsdən və zor tətbiq edərək, ya da hədələyərək jurnalistic fealiyyətinə mane olublarsa, CM-nin 163-cü maddəsi ilə onlar cinayət məsuliyyəti daşıyırlar".

"Emal olunmamış duz sağlamlığa zərərdir"

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov isə deyir ki, Masazır gölündə çıxarılan duz emal olunmadan qida kimi istifadə olunması sağlamlığa zərəridir: "Azad İstehlakçılar Birliyi olaraq BMT-nin duz üzrə eksperti ilə birləşdə Masazır gölündə 4 ilə qədər araştırma aparmışq. UNİSEF-in 2008-2009-cu illərdə bizişmə bir layihəsi var idi. Araşdırma nəticəsində məlum oldu ki, Masazır gölündən çıxarılan duz emal olunarsa, istifadəyə yararlı ola bilər. Vaxtile bu göldə duz kimi geldi, necə geldi yiğib bazara çıxarırdı və çox təhlükəli bir vəziyyət yaranmışdı. Biz bu araşdırmanın nəticələri barədə dövlətə məlumat verdik və orada duzları ağır metallardan təmizləyən müasir duz zavodu tikildi. Bu gün həmin zavodda istehsal olunan duzlar standartlara uyğundur və zərərlər maddələrdən təmizlənilər. Lakin həmin duzları birbaşa göldən yiğib çörək sexlərinə aparan insanlar var. O cümlədən Şəkidəki, Salyandakı, Neftçaladakı duz göllərindən bu cür duzlar yiğilaraq bazara çıxarırlar. Azad İstehlakçılar Birliyi çağırış ki, bu cür halların karşısına alınsın".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində Almaniya vətəndaşı, milliyətçə azərbaycanlı olan 20 yaşlı Vüsal Şilderin qətlində ittiham olunan Elman Seyidəga oğlu İsgəndərovun və Seymour Teymur oğlu Talibovun işi üzrə məhkəmə prosesi davam edir. İstintaqın gəldiyi nəticəyə görə, Elman İsgəndərov qohumu Seymour Talibov, Xeyal Əlizadə və qeyriliyi ile qabaqcadan əlbir olaraq sonuncunun yaxın qohumuna münasibəti dəyişmək niyyəti ilə Vüsal Şilderə xəsarət yetirmək qərarına gəlib.

Bu məqsədla bir müddət V.Şilderi izləməye başlayıblar. Elman İsgəndərov 2 may, 2013-cü ildə günorta saatlarında Bakı şəhəri, Ə.Rəcəbli küçəsi, 3 B sayılı evin qarşısında V.Şildərə yaxınlaşaraq ona boyun və ürek nahiyesində zərbələr endirib. V.Şilder aldığı xəsarətlər nəticəsində dünyasını dəyişib.

2 gün sonra E.İsgəndərov şübhəli şəxs qismində tutulub və ona Cinayət Məcəlləsinin 120.2.1 və 120.2.5-ci maddələri ilə ittiham ixləri sərülüb, barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilib. Keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Seymour Talibov hadisədən 2 ay sonra tutularaq istintaqa təhvil verilib. Hazırda cinayətin digər iştirakçısı Xeyal Əlizadə axtarışdadır.

Təqsirləndirilən şəxs qismində ilkin istintaq zamanı dindirilən Elman İsgəndərov ona elan olunmuş ittihamla özünü təqsirli biliib. O, Şabran rayonunda yaşadığını, öten ilin aprelində xalası oğlu Seymourun ona zəng vurub Bakıya çağırıldığını deyib. Bildirib ki, Seymour ona imkanlı bir dostunun bacısına sataşan bir şəxsi cəzalandırmaq lazımlı olduğunu deyib: "Həmin qız menim de bacım hesab olunur. Buna görə də qızı sataşan oğlanın sifetinə şram atmaq, boşluqlarına bıçaq vurmaq və oğlanın mobil telefonunda qızın şəkilləri olduğuna görə onun telefonunu da sindirməq lazımdır. Seymour mənə dedi bu işə görə sənə necə lazımdır hörmət olunacaq, bu adam yüksək vəzifədə işləyir, sən bəy kimi dolandıracaq. Maddi sixıntı içinde olduğumdan təkliflə razılışdım. Fikirləşirdim ki, bu işə görə, yəqin, mənə 10 min manat pul verərlər.

Aprelin 26-da Seymour zəng vurub işi sıfariş verən adəmin yanında olduğunu, mənimlə görüşmək istədiyini dedi. Görüşmək üçün onların dedikləri yerə gəldim. Seymour mənə sonradan adının Xeyal olduğunu bildiyim həmin oğlanla tanış etdi. Xeyal mənə "heç nədən narahat olma, tutulmayacaqsan, hər şey yaxşı olacaq, tutulsan da səni oradan çıxardacağam" dedi.

Bu söhbətdən sonra vuracağım şəxsi mənə göstərdi. Onu hər gün universitetdən evlərinə qədər izleyirdim. Ha-

disədən bir gün əvvəl Vüsalı vurmaq üçün "Nərimanov" metro stansiyasının yaxınlığına gəldim, arxasında düşərək yaşadığı evin həyətinə girdim, amma adam çox olduğu üçün vura bilmədim. Ertesi gün yənə də güdməyə başladım. Gözümə gün eynəyi taxib onun arxasında həyətlərinə girdim. İti addımlarla ona yaxınlaşmış biçaqla boğazının sol hissəsinə və üreyinə zərbələr endirdim. Qişqırıb köməyə

ləndirilən şəxs qismində dindirilən Seymour Talibov ona elan olunmuş ittihamla özünü təqsirli bilməyib. O, əvvəller daxili işlər orqanlarında çalışdığını, Səbəylə və Binəqədi rayonlarında polis nəfəri işlediyini, sonradan Xeyal Əlizadənin sürücüsü olduğunu göstərib: "Üç aydan sonra isə başqa yere işə düzəldim. Amma Xəyalla münasibətlərimiz var idi. Tez-tez işi ilə bağlı xərici ölkələrdə olurdum. Bir dəfə

lan İsmayılova olan təhdid və təhlükələrdən qorumaq üçün onunla həyat yoldaşım Adolf Şilderlə bağladığımız müqaviləni pozuram və bu gündən sonra heç kim bizim adımızdan bu işlə bağlı hansısa fikir bildirə bilməz". Həmçinin, M.Şilder məhkəmə ədalətlə keçirilmədiyinə görə prosesə getməyəcəyini beyan edib.

Maraqlıdır ki, bu müraciət-dən sonra keçirilen prosesde hakim məhkəmənin qapalı

Qız üstündə öldürüldən

Vüsal Şilderin qanını batırırlar

Məhkəmə heç bir izahat verilmədən qapalı keçirilir, Şilderlər məhkəməyə gəlməkdən imtina ediblər

adam çağırığını görünce qabıq oradan uzaqlaşdım. Vüsalın başından axan qan köynəyimə bulaşmışdı. Taksiyə oturub hadisə yerindən uzaqlaşdım. Seymoura zəng vurub işi həll etdiyimi dedim. Həmin gün axşam Seymour və Xeyalla görüşdük. Hadisəni olduğu kimi onlara danışdım. Mənə 1000 manat verib Şabran qayıtmayı tapşırılar. 3 gün sonra pulun yerdə qalanını da verəcəklərini dedilər. Xeyal mənə dedi ki, əger tutulsan, həmin oğlanla təsadüfən mübahisə etdiyini deyərsən, onsuza sən olmasaydın da başqa bir adam tapıb vurduracaqdıq. Oldürdüyüm şəxsinə ad və soyadını, nə işlə məşğul olduğunu bilmirəm, onu tanımiram".

E.İsgəndərov sonradan ifadəsində bu işə görə heç kimdən pul almadığını, Xeyalın dediyi oğlunu onun bacısına sataşmaması üçün yalnız namus üstündə vurduğunu göstərib. İstintaq zamanı təqsir-

mənə biznes işinə kömək edəcək bir nəfər işçi lazım olduğunu dedi. Mən de xalam oğlu Elmana zəng vurub Bakıya çağırıldım, onları tanış etdim. 2 may 2013-cü ildə Xeyal mənə zəng vurub Elmanın Vüsalı oldürdüyünü dedi. Vüsalı hadisədən bir-iki gün əvvəl kafelerin birində görmüşdüm. Xeyal həmin oğlanın baldızını istədiyini, lakin qızın valideynlərinin razı olmadığını, belə olan halda bu işin baş tutmayıcağını demişdi. Elmanın Vüsalı oldürməsinə təcəübündəm. Men Elmani işçi olaraq çağırımdı. Vüsalın qəsdən oldürüləsindən əvvəlcədən məlumatım olmayıb".

Bu işdə zərərəkən tərefin ilk gündən vəkili Aslan İsmayılov olub. Lakin sonradan vekilli müqavilə dayandırılıb. V.Şilderin anası Mətanət Şilderin adından hakim Sadixova ünvanlanan müraciətdə müqavilənin pozulmasına sebəbi belə izah edilib: "As-

keçirilməsi haqda qərar verib. Qapalı keçən prosesdə təqsirləndirilən şəxslərin yaxınları iştirak etsə də, Şilderlər və onların təmsilcisi olmayıb. Hakim prosesi hansı səbəbdən qapalı keçirdiklərini elan etməyib. Halbuki qanunun tələbinə görə, hakim mütləq şəkildə bu qərarını əsaslandırmalı və bunu elan etməli idi. Şilderlərin vəkildən və məhkəməyə gəlməkdən imtina etmələri, bundan sonra prosesin qapalı keçirilməsi məhkəmənin tam, hərtərəflı, obyektiv araştırma aparmaqdan uzaq olduğunu göstərir. Belə xəbərlər var ki, məhkəmə cinayətin sıfarişçilərini üzə çıxarmaqdan uzaqdır. Təqsirləndirilən şəxslərdən isə yalnız birinə baş vermiş ağır cinayətə münasibədə yüngül cəza verməklə prosesi yekunlaşdırmaq isteyirlər.

Məhkəmə prosesi sentyabrın 11-də davam etdiriləcək.

□ E.HÜSEYNOV

Həvanı bizə

neçeyə verərsiniz?

Elşad PASASOV

epashasoy@yahoo.com

Azərbaycanın paytaxtında keşkin şəkildə oksigen qılığlı var. Bakımı bir neçə günlük də olsa, tərk edən hər kəs yəqin bu çatışmazlığı dərhal hiss edir. Tiflisdə, İstanbul kimi meqapolisdə olanda da bu fərqli özünü göstərir, ucqar rayonlarmıza gedəndə də. Külek əsir, başımıza toz əlonur, yağış yağır əynimizdəki paltardan tutmuş, avtomobilərin üstüne qədər palçıq içində olur, nəfəs almaq da müşküll.

Hacıbala müəllimin Bakısının illərdir bu qədər yüklenməsi felakəti vəziyyət yaradıb. Əslində Bakı məri bu fəlakət barədə şəxsən özü "SOS" xəberdarlığı etməliydi. Ən azı ona görə ki, bizim ududumuz havanın həm də onun sağlamlığına birbaşa aidiyati var. Heç olmasa özünü qorusun...

Ölkə əhalisinin 3 milyondan çoxunun yaşadığı şəhərdə kritik vəziyyət hökm sürür, sadəcə fərqində deyil. Atmosferdən cırklılığın faiz dərəcəsinin çoxluğu barədə xəberdarlıqlar etməli olan qurumlar, alımlar də indi dinmır. Bir müddət önce akademik Nizami Süleymanov da artıq çağırışların fayda vermədiyini görüb susmağa məcbur oldu. Hansı ki, onun hesablamalarına görə, her gün avtomobilər paytaxtın atmosferinə 70 min ton zəhər buraxır. Bu isə saatda təqribən 3 min ton, dəqiqə isə 50 ton zəherli tullantı deməkdir! Biz şəhərdən-axşamadək zəher uduruq. Ona görə ki, ağır xəstələrin sayı gün-gündən artır, İранa, Türkiyəye, Gürcüstana dərdinə eləc artınca gedənlərimiz çoxalır, apotelərin qabağındakı uzun növbələr kəsilmir.

Biz səhiyyəmizdəki problemlərdən danışırıq. Ancaq dərdimizin dərmanını axtararkən bizi bu dərədə mübtəla edən durum barədə düşünmürük. Ölkədə mövcud olan avtomobilərin təqribən 75 faizi Bakının payına düşür. Köhnə buraxılışlı avtomobilərin idxlə ilə bağlı qadağalar vəziyyəti dəyişməyib. Hesablamalara görə, paytaxtda havanın cırklənmə səviyyəsi bütün normalar üzrə 2-3, hətta 10 dəfə artıqdır. Belə yerde yaşamaq nə demək olduğunu yəqin çoxları bilir.

Gürcüler, ermənilər Kürə zəhəri ilboyu axıdır, bu, bəlli-dir. Çaya axıdan məişət tullantıları və sənaye müəssisələrinin cırkab sularının təsiri nəticəsində Kür çayı və onun qollarında biogen maddələrin miqdarının normadan dəfələrə artıqdır. Araz çayının da başına ermənilərin getirdiyi fəlakətlər çoxlarına bəlliidir. Hətta o gün İran belə Ermənistana Arazi cırkləndirdiyinə görə xəberdarlıq etdi. Deyək ki, bunlar düşmən işidir, bədnəm qonşu bizim axırımıza çıxıborpaqlarımıza sahib olmaq xəyalindadır.

Ancaq axı Bakı bizim özümüzündür, nə olsun ki, 30 min erməni yaşayır, 3 milyonu ki, bu torpağın sahibləridir, bizlərik. Nədən bu şəhəri poliqona, eksperiment laboratoriyanına çevirmişik? Bakı bizimdir, ancaq onu yaşamalı hala getirməliyik. Elə olsun ki, paytaxtdakı nəhəng layihələr bu havasızlığın fonunda gözən düşməsin.

Vəziyyəti müsbətə doğru dəyişmək üçün paytaxtin köçürülməsinə ehtiyac var. Qoy balaca bir şəhərdən başlayıq, ancaq bir neçə milyardlıq şəhər bizi növbəti fəlakətlərden sığortalayır. Hələ də gec deyil. Nədən hər məsələdə ilk - hətta idman yarışlarının keçirilməsində - imza atmağı xoşlayan hakimiyət paytaxtla bağlı bu ciddi addıma qərar verməsin? Paytaxtin köçürülməsi gərəkdir, bəlkə reanimasiyaya. Əks təqdirde özümüz reanimasiyalıq olacaq...

Bir yandan da yaşlılıqların başına daş salmışıq. 1991-ci ildə bu şəhərdə adambaşına 21,1 kv.m yaşlılıq düşürdü. İndi bu göstərici bəlkə də sıfır enib. Yəni müstəqil olandan yaşlılıqlara qənim olmağa başlamışıq. Az qala hər gün "ağac soyqırımı" haqda şəkilli xəbərlər yayılır, ölkənin rəhbərliyi şəxsən bu məsələlərə müdaxilə edir, ancaq sanki kimlərse bu məmələkənin qəsdinə durub, ele bir ucdan kəsir, doğrayır, Bakının ağciyərlərini qırıb yerində başdaşına bənzər binalar tikirlər. Əhali də borca-xərcə girib bu evlərden mənzil alır, yeni yaşamaq üçün. Ancaq kimse düşünmür ki, yaşamayaq üçün ilk növbədə HAVA lazımdır.

Adətnə, bizdə nəyisə keşkin qıtlaşdırıb sonra baha qiyəmətə satırlar. Bəlkə ona görədir təmiz hava qəhətə çəkilib. Ya bəlkə hava havayıdır deyə, onun başına bu oyunu açılar? Bəlkə elə Bakının havasını hansısa iş adamina, ya məmur-olıqarxa icarəyə verək, pulumuzla bize təmiz hava versin? Nə olar, şoranlaşmış torpağı, dəniz suyunu, mazutlu sahələri təmizlədikləri kimi qoy havanı da təmizləsin-lər. Sonra gec olacaq...

Bakının 80 yaşlı süpürgəçisi

Ömrünün ahil çağında təmizlik işləri görməli olan Zəhra nənə əməkdaşımıza nələr danışdı?

Yaşı 80-i ötmüş Zəhra nənə ile Bakının Səbəylə rayonu, Badamdar qəsəbəsində təşkil olunan kənd təsərrüfatı məhsullarının yarmarkasında tanış olduq. İsləmədən, ağır zəhmət belli ikiqat bükülmüş bu yaşlı qadın başını qaldırmadan piştaxtalara işləməyi gözir və satıcılar atıb getdiyi zir-zibili yiğisdirir. Yarmarkada bu ürek aşırıdan mənzərəyə hər kəs laqeyddir.

Satıcıların səliqəsizliyi isə cisinin evində yaşayır. Hər Zəhra nənənin onsuz da çətin olan işini bir az da ağırlaşdırır. Hər tərəf meyvə-terəvəz yekşikləri, kağız, qəzət və selləflər torbalarla doludur. Zəhra nənə isə elinə bir kisə alıb, yalnız əllə bu zibilləri yiğmaqla məşğuldur.

Göresən onu bu yaşında ağır işlə məşğul olmağa vadar edən nədir? Yaxınlaşış Zəhra nənə səhbətləşdik, dərdini bizi dənmişdi: "Hər həftə gəlib buranı mən yiğidirəm. Bu işə

göre heç bir qəpik də pul vermirlər mənə. Mənim işim yolu süpürmekdir. Rehbarlık tapşırıb ki, həftədə bir gün buranı da təmizləyim. Bu gün böyük zibiləri, yekşikləri yiğidirəm. Sabah da gəlib süpürəcəyəm. Nə qədər deyirəm ki, zir-zibili səpməyin, hərə öz satlığı malin tullantılarını yiğidirsən, elə bil məni eșitmirəm".

Əslen Xızı rayonundan olan Zəhra nənə cavanlığında kolxozda sağıcı işləyib. Sonradan Sovet hökuməti dağılıb, kolxoz ləğv olunub və Zəhra nənə Bakıya köçüb. Deyir ki, buraya gəldiyi gündən süpürgəçi işləyib, əlinin zəhməti ilə özünü dolandırb. Övladları rayonda olan bu yaşlı qadın ba-

gedən Zəhra nənənin övladları imkansız olduğundan öz qazancından onlara da pay göndərir: "Üç oğlum var idi. Biri rəhmətə getdi (gözəri dolur). O biri də kənndədir. Vəziyyətləri ağırdır, öz uşaqlarıni güclə saxlayırlar. Mən də qazancımdan bazarlıq edib onlara aparıram. Tez-tez zəng edib mənimle maraqlanırlar".

Zəhra nənə deyir ki, dövlətdən hər ay pensiya alır. Ancaq bu onun kommunal xərclərinə güclə çatır. Gündəlik çörəkpulunu qazanmaq üçün işləmək məcburiyyətindir: "Heç vaxt heç kimə möhtac olmamışam. Cavanlıqdan işləyib öz ruzimi özüm qazanıram."

Kişilər!!!

Xəstəliklərdən əzab çekən adamlar üçün! Diqqət! İsrail təbabəti tətbiq edilir! Axırıncı şans!!!

Əger Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməsə və Siz aşağıda göstərilən xəstəliklərən həmisiqlik qurtarmaq isteyirsinizsə, onda yaxşı insanlara, keyfiyyətli, qısa müddətde və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara biler:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və erekxiyannı azalması tam impontensiyyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayıaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayıaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzida düyünlərin əmələ gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqla sizizli, küt və ya keşkin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilmesi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən əyilməsi (Peyroni xəstələri)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiye getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Qadılarda uşaqlıq boruların keçməməzliyi
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar
- * Saçlarm悖tün formalatda tökülməsi və sizanaqlar
- * Gərginlik, yuxusuzluq, yaddaşın azalması

Həkim qəbulu və həkimə zəng etmək saat 11.00-dan sonra

Tel: (012) 437-88-05; (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com "doktor Vaiz Səmədov".

Əyləncəli, sürətli, asan!

**Klassik metodlardan fərqli olaraq,
Siz passiv deyil, aktiv dinləyicinizsiniz!**

Kursumuzun sizə və etdiyi bacarıqlar:

- ✓ İlk dərsdən son dərslə qədər ingiliscə dənışmaq!
- ✓ Sözləri aşkarlamakla deyil onları istəfədə edərək təzyiq etmək!
- ✓ Danışaraq sərətli grammatika bilişisi olda etmək!
- ✓ İstəfədən istifadə etmək!
- ✓ Real ingiliscə səhbatlar

BONUS **english**
EXPLOSION
dərsləri kursumuz tərəfindən
istəfədən istifadə etmək!

Bakı şəhəri, Bünyat Sərdarov küç 2, ev 2.
(012) 492 61 75; (051) 433 46 87; (070) 806 56 63
(İçəri Şəhər metrosu, İran şəhərliyinin yanı)

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almanyanın məşhur "Karl Etorts" firmasının aparati ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-də xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağırsız, yataq rejimi gizləmdən - lateks həlqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN

Tel: (055) 776-70-34

Toydan qayıdan maşınlar toqquşdu - 1 ölü, 6 yaralı

Bakının Qazax magistrallı yolunun Goranboy rayonu orasında keçən hissəndə ölümlə nəticələnən yol-nəqliyyat hadisəsi baş verilib. APA-nın məlumatına görə, hadisə rayonun Deliməmmədli şəhərində keçən hissəsində qeydə alınıb.

Rayonun Faxralı kənd sakini 28 yaşlı Rövşən Bayramov idarə etdiyi "Mercedes" markalı avtomobilə üzü paytaxt istiqamətdə hərəkətdə olarkən idarəetməni itirib. Avtomobil əvvəlcə digər "Mercedes" ə, daha sonra isə Faxralı kənd sakini, 45 yaşlı İsgəndər Əhmədova məxsus "Hyundai" markalı maşına çırılıb.

Qəza nəticəsində hər üç avtomobilin sürücüləri və onların sərnişinləri 19 yaşlı Əli Şahverdiyev, 70 yaşlı Kimya Əfəndiyeva, 14 yaşlı Elvin Qurbanov, 37 yaşlı Ramil Qurbanov və 31 yaşlı Gulnur Musayeva ağır bədən xəsərətləri ilə Gəncə şəhər təcili tibbi yardım xəstəxanasına yerləşdiriliblər.

Həkimlərin səyinə baxmayaq, "Hyundai" sürücüsü İsgəndər Əhmədov dünyasını dəyişib. Yaralılardan Ramil Qurbanovun vəziyyəti ağır olduğundan Bakı şəhərinə aparılıb. Xəstəxanadan bildirilər ki, digər yaralıların vəziyyəti ağır olaraq qalır. İlkin ehtimallara görə, qəzaya səbəb yüksək sürət olub.

Qeyd edək ki, "Mercedes"in sürücü Rövşən Bayramov və "Hyundai" sürücüsü İsgəndər Əhmədov həmkəndli olublar və onlar toydan qaydırılmış. Faktla bağlı Baş Dövlət Yol Polisində araştırma aparılır.

Qarabağ əllilləri yerli məmurlardan şikayət edir

Qarabağ əllilləri redaksiyamiza şikayət ərizəsi ilə müraciət ediblər. Hər ikisi fiziki qüsurlu olduğundan redaksiyaya gələ bilməyən Loğman Paşayev və Mehərrəm Əliyevlə redaksiya yaxınlığında görüşdüklər. Avtomobilindən düşə bilməyən Qarabağ əllilləri artıq səbir kasalarının dolduğuunu, son olaraq isə canlarına qəsd edəcəklərini söylədilər: "Özümüzü yandırmaqdan başqa olacımız qalmayıb".

Onlar redaksiyamıza ünvanladıqları məktubda həyat şəraitlərinin düzülməz olduğunu, onlara ayrılan torpaq sahəsinde ev tək bilməmələri, aidiyyəti qurumların onların taleyiin laqeyd yanaşmalarından şikayətlənilər. Onların dediklərindən:

"Bakı şəhər İcra Hakimiyyəti tərəfindən Qarabağ əllilləri Cəmiyyəti Suraxani rayon şəbəsine təsərrüfat fealiyyəti ilə məşğul olmaq üçün bize torpaq sahəsi ayrılmışdır. 2001-ci ilədə Qarabağ əllilləri Cəmiyyəti fealiyyətini dayandırıldıqdan sonra onun hüquqi varisi Qarabağ mühəribəsi əllilləri, veteralları və şəhid ailələri İctimai Birliyi yaradılmışdır. Bu birləşdirdə təsərrüfat işləri apara bilməmiş və sahə Qarabağ mühəribəsi əllilləri arasında fərdi mənzillər tikmək üçün idarə heyətinin qərarı ilə berabər bölünmüştür.

Sonra bu torpaq sahəsinə Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reysterindən çıxış və bu torpaq sahəsinə texniki pasport almışıq.

Ancaq bu sahədə tikinti aparmağa Suraxani Rayon İcra Hakimiyyəti imkan vermir. Onu da qeyd edək ki, burada 186 nəfər Qarabağ əllilindən səhbet gedir".

Şikayətçilər dedilər ki, ərazi üzərində gedən mübahisələr zamanı əllillərdən biri öz maşını və özünü yandırmağa cəhd edib. Bu zaman onun yanmasının qarşısı alınsa da, əllil avtomobili kül olub.

Aidiyyəti qurumlara dəfələrlə şikayet məktubları göndərənlər də onlara köməklik edən olmayıb. Bu şəxslər artıq özərini Prezident Administrasiyası qarşısında yandırmağı düşünlərlər.

Bütün bunlardan təngə gəlmış 186 nəfərin adından yazılış məktubun yekununda prezidente müraciət öz əksini tapı:

"Cənab prezident İlham Əliyevdən xahiş edirik ki, bize kömək etsin. Cənab prezident hər yerdə deyir Qarabağ əllillərinə qayğı göstərməyi tapşırısa da yerli məmurlar sürətdən məşğuldur".

□ Fəridə ABDİYEVƏ

Məlum olduğunu kimi, Türkiyə polisinin keçirdiyi əməliyyat nəticəsində Azərbaycanda istehsal edilən saxta xərçəng dərmanını bu ölkədə onkoloji xəstələrə satan mütəşəkkil cinayətkar qruplaşma yaxalanıb. Liderliyini İ.H.C. adlı şəxsin ediyi mütəşəkkil qruplaşmanın izleyən polis eyni vaxtda bir neçə ünvannda apardığı əməliyyat nəticəsində onlarla adamı saxlayıb.

Bu zaman xəstələrə çatdırılmaq üçün nəzərdə tutulan 561 qutu saxta xərçəng əleyhine dərman, 6507 dərman qutusu və şübhəsi müsadirə olunub. Qruplaşmanın üzvlərinin ünvanlarında aparılan axtarışlarda isə minlərlə qutu saxta dərman əle keçirilib.

Əməliyyat başlamazdan əvvəl polis şəbəkənin özəl xəstəxanalarından biri vasitəsi ilə 100-ə qədər xəstəyə saxta dərman satdığını müəyyən edib. Onlardan biri tanınmış sənətçidir. Şəbəkəni izleyən polis cinayətkar qruplaşmanın üzvlərini Azərbaycandan növbəti saxta dərman partiyasını təyyarə ilə Türkiyəyə apararkən İstanbulun Atatürk hava limanında həbs edib. Şəbəkənin ən böyük saxta dərman tədarüküsü olan azərbaycanlı həkim də polis tərəfindən hər yerde axtarılır. Ankarada şəbəkə ilə əlbitən digər həkim isə Türkiyə vətəndaşıdır və o da axtarışa verilib.

Əməliyyat Türkiyənin 9 ayrı bölgəsində 121 ünvanda keçirilib, cəmi 60 nəfər saxlanılıb və onlardan 40-i məhkəməyə çıxarılb. Şübhəlilərə qarşı insanların həyatını təhlükəyə atacaq dərman istehsalı maddəsi üzrə 1 ildən 5 ilədək həbs cezası nəzərdə tutan maddə üzrə ittihəm irəli sürüllüb.

***

Məlum olub ki, saxta dərman mafiyasının üzvlərindən biri, hazırda həbsdə olan N.T.-nin qardaşı az əvvəl xərçəngdən ölübmüş. Onun özünün də xərçəng xəstəsi olduğu üzə çıxıb. Buna baxmayaraq cinayətkar ölümünlə xəstələrə saxta dərman satışında həvəsli iştirak edib.

Cinayətkar qruplaşmadan ələ keçirilən 7 735 paket saxta dərmanın bazar dəyərinin 10 milyon dollardan çox olduğu bildirilir.

Dərmanın adı göstərilməsə də bildirilir ki, səhbət xərçəngə qarşı yeni icad olunan və kifayət qədər bahalı preparatdan gedir. Qruplaşma 6 ayı dəstə halında fəaliyyət göstərib. Şəbəkənin en böyük saxta dərman təchizatçısı Azərbaycandan olan həkimdir.

Daha bir xərçəng qalmagallı

Bu günədək hansı onkoloji dərmanlar dünyani qarışdırıb?

"Dərman tapılıb, 1-2 ilə sınaqdan keçəcək.."

Çox güman ki, hüquq-mühafizə orqanları yaxın vaxtlarda bu şəbəkənin izləni tapıb üzə çıxaracaq. Amma bu xəbərdən çıxış edib, biz də bu gənə qədər dünyada xərçəngin dərmanını tapan alimləri və bu dərmanları yada saldıq.

Önce Türkiyədən başlayıq. Rəcəb Tayyib Ərdoğan adına Universitetin profesoru Halis Süleymanın xərçəng xəstəliyinin dərmanını tapması barədə xəber yayılıb. Ərzurum Atatürk Universitetində çalışan Həkim Halis Süleyman illərdir davam edən araşdırmasının nəticəsində mədə xərçəngi üçün dərman taplığındı bildirib.

Halis Süleyman heyvanlar və xərçəngle bağlı araşdırma apardıqdan sonra mədə xərçənginin qarşısını yüzdə yüz alan dərman icad edib. Tibb dünyasında böyük döñüş yaradacaq bu kəşfin qaynağının nə olduğu açıqlanır. Lakin deyilənə görə, bitkidən hazırlanmış bu dərmanın 1-2 il sonra insanlar üzərində sınaqdan keçirilecəyi və tezliklə insanların istifadəsinə verilməsi planlaşdırılıb.

Kəşfi ilə bağlı həkim Halis bunları bildirib: "Əslində bu, bir bitkidi, ancaq adını hələ açıqlamamış. Bu bitki heyvanlar üzərində sınaqdan keçirilib və xərçəngə qarşı təsirlisi olğunu aşkarlanıb. Bitkini qəbul edən heyvanların istər mədəsində, istər mədəaltı vəzisində olan bədxassəli şisin inkişafı dayanıb. Bitki xərçəng

hüceyrələrini yüzdə yüz öldürür. Sağlam insan hüceyrələrinə toxunmur, yalnızca xərçəng hüceyrələrini məhv edir. Biz bu bitkinin faktor maddəsinin üzərindəki çalışmaları bitirdikdən sonra onu insanlar üzərində də sınaqdan keçirəcəyik".

İldə 1,5 milyon insanın təkcə mədə xərçəngindən ölüyüünü deyən Halis Süleyman bu kəşfin yalnızca universiteti deyil, Türkiyəni də sağlamlı sahəsində nömrə 1 edəcəyini düşünür.

"Qara şokolad yeyin, qırmızı çaxır için..."

Amerikalı alimlərin aparıldığı araşdırımlar nəticəsində insanların xərçəng xəstəliyinə qarşı müqavimət gücünün artırılmasına yardım edən dəha bir vasite aşkarlanıb. Belə ki, qara şokolad və qırmızı çaxır xərçəng xəstəliyi ilə mübarizə aparmağa yardım edən qidalanın siyahısına daxil edilib.

Qeyd edək ki, əvvəller bu siyahıda yaşıł çay və soya var idi. Həkimlər bildirirlər ki, bu qidalan xəstəliyinə qarşı təsirli və zəqqumlu müalicə" adlanır və ABŞ tərəfindən patentli alınıb. Hələlik dörd mərhələli testin ilk mərhələsi keçilər də, dərmanı əl altında satmağa başlayıblar. Onun qiyməti 2 min dollara qədər circa xır.

Dərmanı icad edən şəxs isə doktor Ziya Xüsüs idir və xərçəngə qarşı ən təsirli vəsətinən zəqqum olduğunu iddia edir. Amerikanın Pharmaceutical Ventures Thrust adlı firması ilə razılışma imzalayan həkim dərmanın patent hüququnu da onlara verib.

Zəqqumlu dərman - 2 min dollara

Türkiyədə bu ilin yanında ortaya çıxan daha bir xərçəng müalicəsi də az populyar sayılmaz. Bu müalicə "zəqqumlu müalicə" adlanır və ABŞ tərəfindən patentli alınıb. Hələlik dörd mərhələli testin ilk mərhələsi keçilər də, dərmanı əl altında satmağa başlayıblar. Onun qiyməti 2 min dollara qədər circa xır.

Dərmanı icad edən şəxs isə doktor Ziya Xüsüs idir və xərçəngə qarşı ən təsirli vəsətinən zəqqum olduğunu iddia edir. Amerikanın Pharmaceutical Ventures Thrust adlı firması ilə razılışma imzalayan həkim dərmanın patent hüququnu da onlara verib.

□ SEVİNÇ

İŞİD liderinin ölüm xəbəri təsdiqlənmir

Dünyanın etibarlı media qurumları bu informasiyaya önem vermədi

İraq televiziyası, bu ölkənin dövlət mediası, yerli şəhərin sosial mediadakı mərkəzləri, hamisə bir ağızdan iddia edir ki, ABŞ-in Mosulda keçirdiyi hava hücumları zamanı İŞİD lideri Əbubəkr əl-Bağdadi öldürülüb. Onun ölümünün təsdiqi üçün "xəlifa"nın olduğu iddia edilən foto da yayılıb.

Bəzi media qurumları bir qədər də irəli gedərək iddia edirlər ki, İŞİD sıralarında xaosdan yayınmaq üçün Əbubəkr əl-Bağdadinin yerinə Əbu Müslüm Türkmen götərilib.

Bu barədə Azərbaycan mediasında da çox yazılib. Ancaq maraqlı olan odur ki, bu xəbər Qərb mediası tərəfindən də yayılıb. Bir qayda olaraq Qərb İraq mediasına istinadən bu xəbəri yaydığını vurgulayıb, onu da qeyd edir ki, İraqdakı media qurumları dəfələrlə yalan xəbərlər yayıblar. Ona görə də bu kimi iddiaları ciddi qəbul etmək olmaz.

"Al-Arabiya" telekanalı isə İraqın müdafiə nazirinə istinadən bildirdi ki, əl-Bağdadi də, İŞİD-də ikinci şəxs hesab olunan Əbu Həcer əs-Suri də Amerikanın hava zərbələri zamanı öldürülüb.

Almanyanın "ARD" kanalı bildirdi ki, həqiqətən də İraqın müdafiə naziri yerli dövlət televisiyasına müsahibəsində belə bir bəyanat verib. Və əlavə edib ki, İŞİD-in sağ qalan liderləri Suriyaya qaçıb.

Bu məsələyə fərqli yanaşmalar da oldu. Məsələn, İraq radiosu sentyabrın 5-de bildirdi ki, əl-Bağdadın ölümü ilə bağlı deyilənlər hələ öz təsdiqini tapmayıb. Ancaq İraq radiosu da bildirdi ki, İŞİD-in ali məqamlı 3 lideri hava hücumları zamanı məhv edilib.

İraq ordusunun Qərgərgah rəisi Zibari isə bildirdi ki, Əbu Həcer əs-Surinin ölümüne heç bir şübhəmiz yoxdur, ancaq digərləri ilə bağlı əminliklə bir söz demək çətindir. General bildirmişdi ki, hava zərbələri əvvəlcədən eldə olunmuş kəşfiyyat məlumatlarına uyğun olaraq həyata keçirilib və hücumdan sonra "hədəf" in aradan götürülməsi təsdiq olunub.

Gələn xəbərlərdə o da deyilir ki, NATO-nun Uelsdə keçirilmiş sammiti zamanı İŞİD liderinin öldürülməsi ilə bağlı informasiya Barak Obama Büyük Britaniyanın Baş Naziri Devid Kameronla səhbət edərkən Amerika prezidentinə çatdırılıb.

Gələn xəbərlər arasında o da qeyd olunur ki, İŞİD-in partlayıcı maddələr üzrə ali eksperti və "xilafət" in Hərbi Şurasının rəhbəri Tal Əfar əbu Alla-da öldürülüb.

Müşahidəçilər deyirlər ki, İraq mediasının coxsayılı yalan xəbər yayması təsadüfi deyil. Bu ölkədə hesab edirlər ki, bu qəbildən olan xəbərlər düşmən tərəfdə xoas və qorxu yaradır. Bu isə İraq ordusunun xeyrinədir.

"IraqiNews.com" saytı da bildirir ki, təsdiq olunmamış məlumatlara görə İŞİD lideri Əbubəkr əl-Bağdadi öldürüllüb.

Şübhəsiz ki, yaxın günlərdə biz bu iddianın nə qədər doğru olduğunu şahidi olacaq.

□ Elbəti HƏSƏNLİ, Sürəx

"Yəhudi köpəklərə giriş qadağandır" - Mağazadan asılan elan

İsrail mediası Türkiyədə yüksəlişdə olan anti-İsrail təbliğatından narahatdır

"JSSNews" un İstanbuldan verdiyi xəbərdə deyilir ki, yerli mağazaların birinin qarşısında "yəhudi köpəklərə giriş qadağandır" şəhəri asılıb. Mağazadır ki, bu xəbər öncə yerli yəhudi qəzeti olan "Salom" da yerləşdirilib.

Səhərin aşağısında foto da isə İsrail tankı öz əksini təbib. Foto İsrail-Fələstin qarşidurmasında birincilərin haqsızlığına işarə kimi dəyərləndirilir. Almandilli yəhudi qəzeti "JSSNews" bildirir ki, sözügedən mağaza Taxtaqala deyilən yerde yerləşir. Həmin mağazanın ətrafında isə coxsayılı yəhudi mağazaları var.

"JSSNews" bildirir ki, son illərdə Türkiyədə yəhudilər qarşı münasibət getdikcə pisləşir. Bu ölkədə yəhudilər özlərini hər öten gün daha çox qorxu içinde hiss edirlər. Anti-İsrail təbliğatı isə bütün Türkiyədə özünü ən yüksək səviyyədə göstərir.

□ Elbəti HƏSƏNLİ, Sürəx

ÜSAVAT

Son səhifə

N 224 (5933) 8 sentyabr 2014

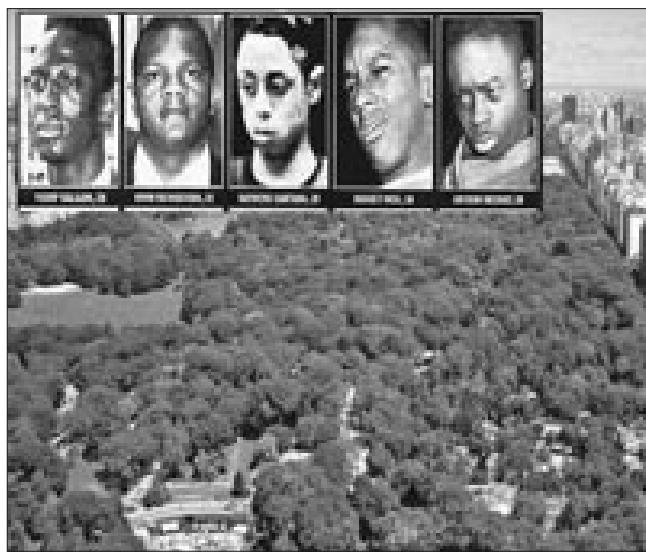

Baş nazirə cadu etdilər

T ailanda həbiçlilişə həkimiyətə gələn generalın başına iş gəlib. Tailandın baş naziri və həbiçliliş lideri general Prayut Çan-oça kəskin boğaz və boyun ağrısı ilə yanaşı, soyuqdəymə səbəbi ilə ona qarşı "qara magiya" edildiyini söyləyib. Baş nazir ölkədə islahatlarla bağlı keçirilən surada mühaliflərin etdiyi qara magiyaya qarşı çarə ola biləcək nəsə varsa, ona göstirilməsini istəyib. "Bu gün siddətli boğaz-boyun ağrularım var. Bəzi şəxslər mənə cadu ediblər. Kimsə mənim başından aşağı su töküb. Soyuqdəymədən mənə nəsə olacaq" - deyə Prayut çıxışında bildirib. Ölkədəki bir çox siyasetçilər, yüksək rütbəli həbiçlilişə nümayəndələr onun bu fikirlərinə inansa da, Kyoto Universitetinin tarixçi dosenti Pavin Çaçavalponqun onun bu iddialarını axmaqlıq və boş uydurma adlandırib. Qeyd edək ki, Prayut ölkədə 7 ay davam edən və 28 nəfərin ölümü ilə nəticələnən etirazlardan sonra bu il mayın 22-də hakimiyyətə gələ bilmişdi.

Günahsız düstərlər 41 milyon təzminat alıllar

Nyu-Yorkda yaşayan Trişa Ellen adlı qadın 19 aprel 1989-cu ildə hər kəsin gözü önündə döyülmüşdü. Baş vermiş hadisədən sonra şoka düşən və başına gələn hər şeyi unudan bank işçisi olan qadın onu döyenləri tanımamışdı. Məhz bu səbəbdən hadisə zamanı parkda olan Antron McCray, Kevin Richardson, Yusef Salaam, Raymond Santana Jr və Kharey Wise adlı kişilər, Hispanik adlı qrupun üzvləri həbs edilmişdi. Araşdırımlar bitdikdən sonra qadını döyenlərin Hispanik qrupunun üzvləri olduğu məlum olmuşdu. Qrup üzvlərindən 4 nəfər 7 il, bir nəfər isə 13 il müddətinə azadlıqdan mehrum edilmişdi. 2002-ci ildə yenidən araştırma aparan polis-

lər qadını döyenin onlar olmadığı qənaətinə gəliblər. 1989-cu ildən bəri boş yere

həbsdə yatan gənclərə bir neçə gün əvvəl 41 milyon dollar təzminat verilib.

Şimpanze Ebola xəstəliyinə çarə olacaq

İlin sonuna kimi şimpanzenin adenovirusu əsasında Ebolaya qarşı 15 min preparatın hazırlanması nəzərdə tutulur. Şimpanze Ebola xəstəliyinin müalicəsinə kömək ola bilər. Anspress-in məlumatına görə, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı bu xəstəliklə mübarizə üçün iki ən perspektivli dərmannın hazırlanacağını bildirib. Bu iki dərmandan biri şimpanzedən əldə olunan adenovirus vasitəsi ilə hazırlanacaq. Əgər vaksinlərin təhlükəsizliyi sübut edilərsə, o zaman noyabr ayından etibarən xəstəliklə mübarizə aparan ölkələrdə tibbi məqsədlər üçün istifadə ediləcək. Bununla da Ebolaya yoluxmuş insanların müalicəsi mümkün olacaq. İlin sonuna kimi şimpanzenin adenovirusu əsasında 15 min preparatın hazırlanması nəzərdə tutulur. Digər bir preparat olan vezikulyar stomatitin virusuna əsaslanan vaksinin klinikini sınıqlarına isə yaxın vaxtlarda başlanacaq. Hal-hazırda bu preparatdan təxminən 800 ədəd var.

Təsisi: Rauf ARIFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYXAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib,
"E-Q" mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmış.
Müəlliflərə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cı mahallə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU
Lisenziya N: B 114
SAYI: 5.600

QOÇ - Aile üzvlərinizlə bağlı yaranmış problemləri özünüze dərd etməyin. Hər şeyi taleyin axarına buraxın. İndi sizə onlara qarşı müləyim mövqə nümayiş etdirmək lazımdır. Səhhətinizə fikir verin.

BÜĞƏ - Ulduzların düzümü riskdən uzaq olmayı tövsiyə edir. Əks təqdirdə cəhdləriniz boşça çıxacaq. Nahar ərefəsində isə perspektivli danışqlarda iştirakınız gözlənilir. Pul bərədə qənaətçil olun.

ƏKİZLƏR - O qədər da uğurlu gün deyil. Nəzərdə tutduğunuz ciddi planları texire salın. Qarşılıqlı münasibətlərdə ehtiyatlı olun. Sizə aidiyyatı olmayan məsələlərə müdaxilə etməyin.

XƏRÇƏNG - Himayədarınız olan Ayın aktivləşməsi sizlərdə dini-mistik dəyərlər aşılacağıq. Bu səbəbdən də Tanrıya zidd olan addimlar atmamalısınız. Yaxşı olar ki, müqəddəs ocaqlara gedəsiniz.

ŞİR - İş yoldaşlarınızla, qonşu və qohumlarınızla müləyim davranışın. Hətta təqsirkar qarşı tərəf olsa da, Yaradan xatirinə təmkin göstərib neytrallığınızı qorumağa çalışın.

QIZ - Aile-sevgi münasibətlərini qaydasına salmaq üçün gözəl fürsətdir. Öz eşqinizi izhar etmək istəyirsinizsə, bir an da vaxt itirməyin. İşle bağlı məsuliyyətinizi dərk edin.

TƏRƏZİ - Hər mənada uğurlu gündür. Göy qübbəsi müdafiənizdə durduğu üçün ovqatınız xoş olacaq. Günün ikinci yarısında şəxsi büdcənizi artırmaq üçün şans qazanacaqsınız. Səfər çıxməq olar.

ƏQRƏB - Fəaliyyətlə bağlı yeni gedisələr etmək üçün imkan qazanacaqsınız. Bu yönimdə müttəfiqlərinizin köməyindən maksimum yararlanmağa çalışın. Bu gün ziyarətə getmək, dua oxumaq sizə rahatlıq getirəcək.

OXATAN - Bu gün ilk növbədə sağlıq durumuza diqqət yetirməlisiniz. Astroloji göstəricilər qalan işlərinizin normal olacağını bildirir. Pul məsələlərində isə ehtiyatlı olun.

ÖĞLAQ - Təxminən saat 13-ə qədər mübahisə və qalmaqlaşalar gözənləndiyindən özüñüzü qoruyun. Sonrakı müddətdə isə vəziyyət qismən sabitləşəcək. Müşterek fəaliyyətdən uzaq olun.

SUTÖKƏN - Yaxşı olar ki, əsas vaxtınızı fəaliyyət sahəsinə xərcləyiniz. Münasibət qurmaq, hansısa qlobal problemi həll etmək, uzaq sefərə çıxməq üçün uğurlu ərefə deyil. Yalan vədler verməyin.

BALIQLAR - Göy qübbəsi daha çox şəxsi büdcənizdə artım olacağının vurğulayıb. Odur ki, bütün enerjiniyi məhz deyilən istiqamətə yönəltməyə çalışın. Axşama yaxın aldanma ehtimalınız da var.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

7 ay sonra anasının səsini eşitdi

7 ay sonra ilk dəfə anasının səsini eşidən usağın güləmisi həkimləri heyrətləndirib. Doğuşdan sonra həkimlər usağın hər iki qulağının eşitmədiyini və müalicə edilməsi üçün bir az böyüməsinə gözləmeyin vacib olduğunu deyiblər. 7 ayını tamamlayan usağın qulağına çətinliklə də olsa eşitmə cihazı taxılıb. Lachan adlı usaq ilk dəfə anasının səsini eşitdiyi zaman güləmeye və əllərimi oynatmağa başlayıb. Körpə usağın heç eşitməyi, anasının səsini reaksiya vermemi həkimləri şoka salıb. İnternetdə buna dair yayımlanan video izlenmə rekordları qırır. Hazırda 2 yaşı olan usağın atası uzun müddət davam edən müalicələrdən sonra oğlunu yaxşı eşitdiyini deyib.

Səhifəni hazırladı: ŞAHNAZ